

Rakennusteollisuuden vastuullisuuden olennaisuusanalyysi

Loppuraportti

13.12.2023

Sisältö

- 1 Työn tausta ja tavoitteet
- 2 Rakennusalan tulevaisuuden ilmiöt ja vastuullisuuskentän muutokset
- 3 Sidosryhmien näkemykset rakennusalan vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista
- 4 Rakennusteollisuuden olennaiset vastuullisuusteemat
- 5 RT:n seuraavat askeleet vastuullisuustyössä

Liitteet:

Liite 1: Ilmiöiden kautta muodostunut alustava lista vastuullisuusteemoista

Liite 2: Sidosryhmäkyselyn laajemmat tulokset

Liite 3: Case study -haastattelujen laajemmat tulokset

Liite 4: Teemojen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvio

Olennaisen vastuullisuuskuvan rakentaminen ja kehittäminen tuo arvoa yhteiskunnalle, ympäristölle ja rakennusalan yrityksille

Tausta

- Rakennetulla ympäristöllä ja rakentamisella on yhteiskunnallisesti poikkeuksellisen suuri merkitys. Osuus kansallisvarallisuudesta on yli 80 %, työllisistä 20 %, investoinneista 60 % sekä energian ja raakaa-aineiden kulutuksesta noin kolmannes.
- Rakennusteollisuus RT on keskeinen vaikuttaja, joka on kehittänyt jo pitkään vastuullisia toimintatapoja etenkin alan työturvallisuudessa ja työolosuhteissa, osaamisessa ja rakentamisen laadussa, yhteistyön periaatteissa ja harmaan talouden torjunnassa sekä ympäristökysymyksissä.
- Vastuullisuuden kokonaiskuvan ymmärtämiseen ja raportointiin on tullut viime vuosina useita kansainvälisiä viitekehyksiä, standardeja ja malleja, joista monet ovat velvoittavia. Myös jotkut elinkeinoelämän järjestöt ovat alkaneet soveltaa jäsenyrityksissään käytössä olevia malleja oman vastuullisuuden kuvaamiseksi, kehittämiseksi ja raportoimiseksi.
- Rakennusteollisuus RT haluaa olla edelläkävijä ja edetä 2023-2028 strategiansa mukaisesti vastuullisuuden kokonaiskuvan ja kehittämisohjelman rakentamisessa. Sen tekemä laaja työ ekologisesti kestävä rakentamisen toimenpideohjelmassa antaa hyvän pohjan koota yhteen laajempi vastuullisuuskuva aloittamalla työ olennaisten vastuullisuustemojen määrittelyllä ja mallilla, jota sen jäsenyritykset voivat myös itse soveltaa.

Tavoitteet

Tunnistaa ja kiteyttää olennaisimmat rakennusteollisuuden vastuullisuusteemat

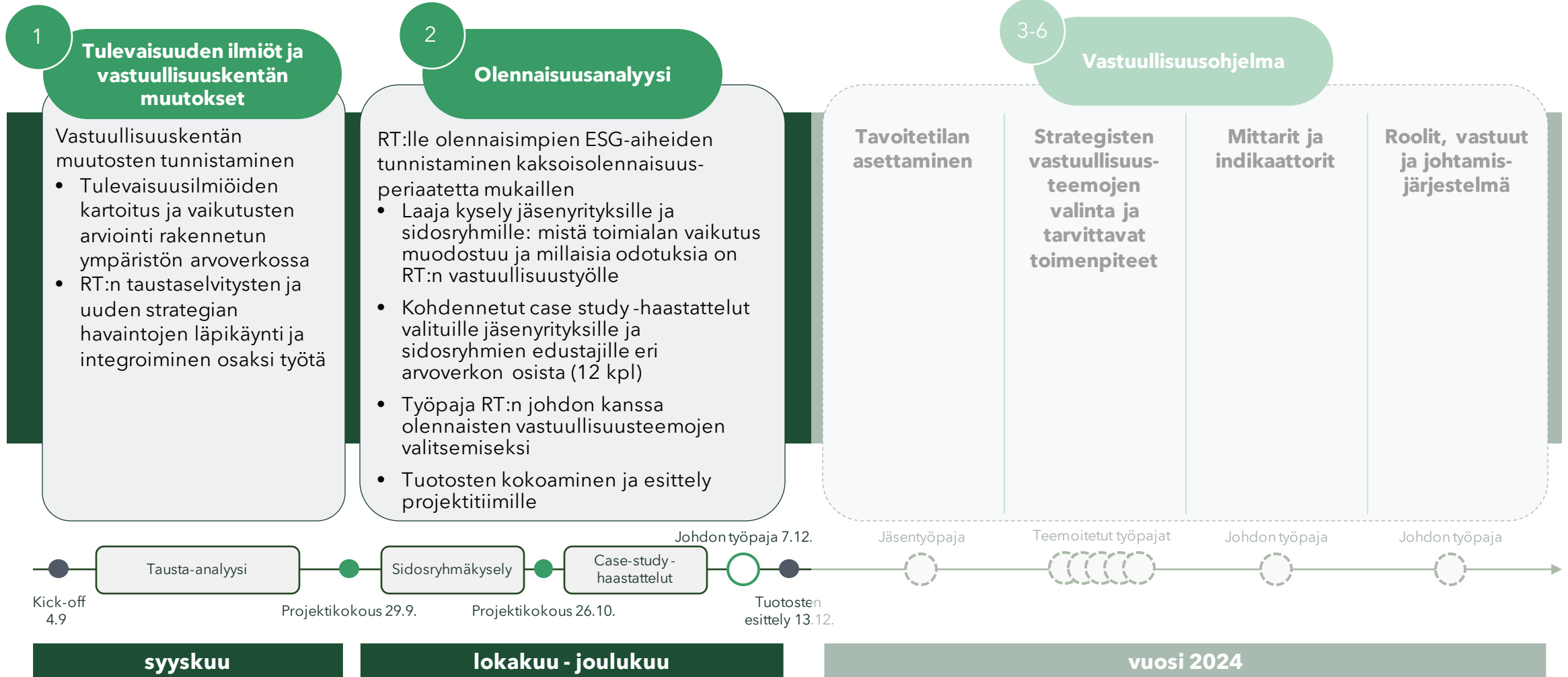

Luoda yhtenäinen kuva rakennusalan vastuullisuudesta ja sen kehittämisestä sidosryhmien kanssa

Tuottaa konkreettinen ohjelma, indikaattorit ja tavoitteet sekä alalle että alan yrityksille

Tulevaisuuden ilmiöiden kartoitus ja olennaisuusanalyysi toteutettiin syys-joulukuun 2023 aikana

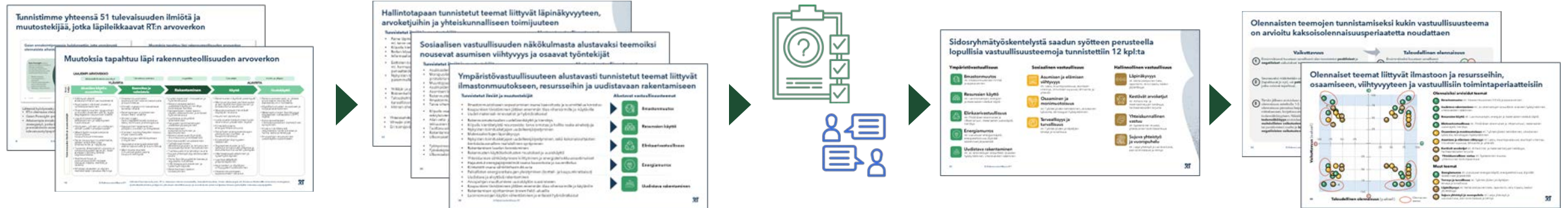

Tausta-analyysin ja sidosryhmäsyötteen avulla tunnistettiin pitkä lista vastuullisuusteemoja, joiden olennaisuutta arvioitiin

1 Tulevaisuuden ilmiöt ja vastuullisuuskentän muutokset

2

Olennaisuusanalyysi

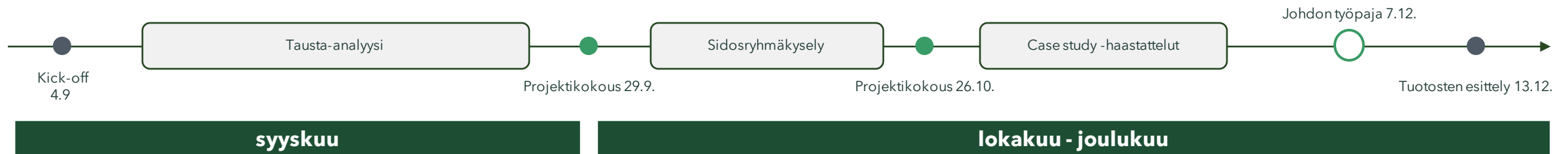
Tausta-analyysissä hyödynnettiin RT:n olemassa olevaa materiaalia ja muita toimialakatsauksia sekä Gaian Foresight -prosessia

Tausta-analyysin perusteella syntyi ensimmäinen näkemys rakennusalan olennaisuus-analyysissä arvioitavista vastuullisuusteemoista

Vastuullisuusteemoja ja niiden vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia syvennettiin laajalla sidosryhmäkyselyllä ja case study -haastatteluilla

Sidosryhmäyöskentelystä saadun syötteen perusteella lopullisia vastuullisuusteemoja tunnistettiin 12 kappaletta

Teemojen olennaisuutta arvioitiin vaikutusten ja taloudellisten riskien näkökulmasta - olennaisia teemoja tunnistettiin 8 kappaletta

syyskuu

lokakuu - joulukuu

Olennaisien teemojen tunnistamisessa huomioitiin rakennusalan kytkeytyminen osaksi laajempaa arvoverkkoa

Sisältö

- 1 Työn tausta ja tavoitteet
- 2 Rakennusalan tulevaisuuden ilmiöt ja vastuullisuuskentän muutokset
- 3 Sidosryhmien näkemykset rakennusalan vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista
- 4 Rakennusteollisuuden olennaiset vastuullisuusteemat
- 5 RT:n seuraavat askeleet vastuullisuustyössä

Liitteet:

Liite 1: Ilmiöiden kautta muodostunut alustava lista vastuullisuusteemoista

Liite 2: Sidosryhmäkyselyn laajemmat tulokset

Liite 3: Case study -haastattelujen laajemmat tulokset

Liite 4: Teemojen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvio

Tunnistimme yhteensä 51 tulevaisuuden ilmiötä ja muutostekijää, jotka läpileikkaavat RT:n arvoverkon

Gaian ennakoitiprosessia hyödynnettiin, jotta ymmärrystä olennaisista aiheista pystyttiin syventämään

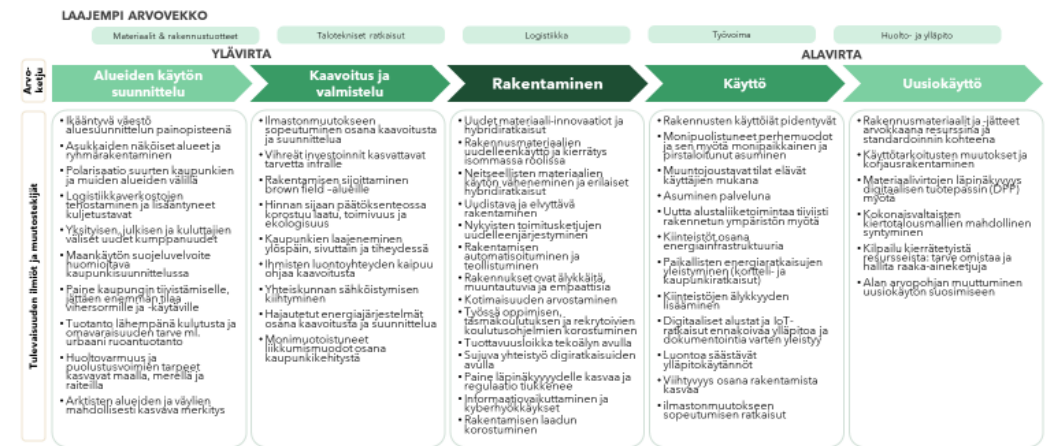
Gaia Foresight kerää ja tulkitsee trendejä ja ilmiöitä eri lähteistä luodakseen ymmärrystä mahdollisista tulevista kehityskuluista, jotka muokkaavat liiketoimintaa.

- Median seuranta
- Toimialaraportit ja -katsaukset
- Tulevaisuudentutkimusfoorumit
- Sääntelyyn liittyvä kehitys

14 27.9.2023 © Rakennusteollisuus RT

Muutoksia tapahtuu läpi rakennusteollisuuden arvoverkon

Alueiden käytön suunnittelu	Kaavoitus ja valmistelu	Rakentaminen	Käyttö	Uusiokäyttö
• Ikääntyvä väestö alueuunnittelun painopisteenä • Asukkaiden rakittavat alueet ja ryhmärakentaminen • Polarisatio suurten kaupunkien ja muiden alueiden välillä • Logistikkaverkostojen kehittämisen ja lisääntyneet kuljetustavat • Yrityksen, julkisen ja kuluttajien väliset suudet kumppanuudet • Maankäytön suojeluvelvoite huomiollava kaupunkisuunnittelussa • Paine kaupungein tiivistämiselle, jättäen enimmäkseen tilaa vihersormille ja -käytölle • Tuotanto lähempänä kulutusta ja oivavarsuuden tarve ml. urbaani ruoantuotanto • Huoltovarmuus ja puolustusvoimien tarpeet kasvavat maalla, merellä ja raitilla • Arktisten alueiden ja väylien mahdollisesti kasvava merkitys	• Ilmastonmuutoksen sopeutumisen osana kaavoitusta ja suunnittelua • Vihreät (nykyaikaiset) kasvattavat tarvetta infraalle • Rakentamisen sijoittaminen brown field -alueille • Hinnan sijaan päätöksenteossa kprostu laatu, toimivuus ja ekologisuus • Kaupunkien laajeneminen ylöspäin, sivuttain ja tiheydessä • Ihmisten luontoyhteyden kaipuu ohjaa kaavoitusta • Yhteiskunnan sähköistymisen kiihtyminen • Hajautetut energijärjestelmät osana kaavoitusta ja suunnittelua • Monimuotoistyneet liikemurtoedot osana kaupunkikehitystä	• Uudet materiaali-innovaatiot ja hybridiratkaisut • Rakennusmateriaalien uudelleenkäyttö ja kierrätys isommissa rooleissa • Neitseellisten materiaalien käytön väheneminen ja erilaiset hybridiratkaisut • Uudistava ja elyttävä rakentaminen • Nykyisten toimintakenttien uudelleenjärjestäminen • Rakentamisen automatisoituminen ja teollistuminen • Rakennukset ovat älykkäitä, muuntautuvia ja empaattisia • Kotimaisuuden arvostaminen lisääminen • Työssä oppiminen, tämmäksellisten ja rekrytoivien koulutusohjelmien korostuminen • Tuottavuusloikka tekoälyn avulla • Sujuva yhteistyö digitaalisten avulla • Paine läpinäkyvyydelle kasvava ja regulaatio tiukentyy • Informaatiovälittämisen ja kyberhyökkykset • Rakentamisen laadun korostuminen	• Rakennusten käyttöiät pidentyvät • Monipuoliset perhemuodot ja sen myötä monipaikkainen ja birtakohdutus asuminen • Muuntojoustavat tilat elävät käyttäjien mukana • Asuminen palveluna • Uutta alustaliiketoimintaa tiivistä rakentamisen ympäristön myötä • Kiinteistöjen osana energianinfrastruktuuria • Paikallisten energiaratkaisujen yleistymisen (koffeli- ja kaupunkiratkaisut) • Kiinteistöjen älykkyyden lisääminen • Digitaaliset alustat ja IoT-ratkaisut ennakoivaa ylläpitoa ja dokumentointia varten yleistyy • Luontoa säästävät ylläpitoikäiset • Viihtyisyys osana rakentamista kasvava • Ilmastonmuutoksen sopeutumisen ratkaisut	• Rakennusmateriaalit ja -jätteet arvokkaana resurssina ja standardoituin kohteina • Käyttötarkoitusten muutokset ja kofausrakentaminen • Materiaalivirtojen läpinäkyvyys digitaalisen tuotepassin (DPP) myötä • Kokonaisvaltaisten kiertoalustojen mahdollinen syntyminen • Kilpailu kierrätetyistä reititöistä: tarki omistaa ja hallita realka-aineketjuja • Alan arvopohjan muuttuminen uusiokäytön suosimiseen

15 27.9.2023 © Rakennusteollisuus RT

Lähteinä hyödynnetyt mm. RT:n olemassa olevaa materiaalia, toimialakatsauksia, Gaian aikaisempia hankkeita ml. Business Finlandille toteuttama strategiatyö, jonka ennakoitisuus pohjautuu yli sataan tietolähteeseen ja ennakoituminen asiantuntijoiden kanssa pidettyihin tulevaisuustyöpajoihin

Lähteinä hyödynnetyt mm.

- RT:n olemassa olevaa materiaalia ja muita toimialakatsauksia
- Gaian Foresight-prosessia
- Aikaisempia ennakoititöitä ml. Gaian Business Finlandille toteuttama strategiatyö, jonka ilmiökartoitus pohjautuu yli sataan tietolähteeseen ja ennakoituminen asiantuntijoiden kanssa pidettyihin tulevaisuustyöpajoihin

Lopputulokseksi tiivistyi...

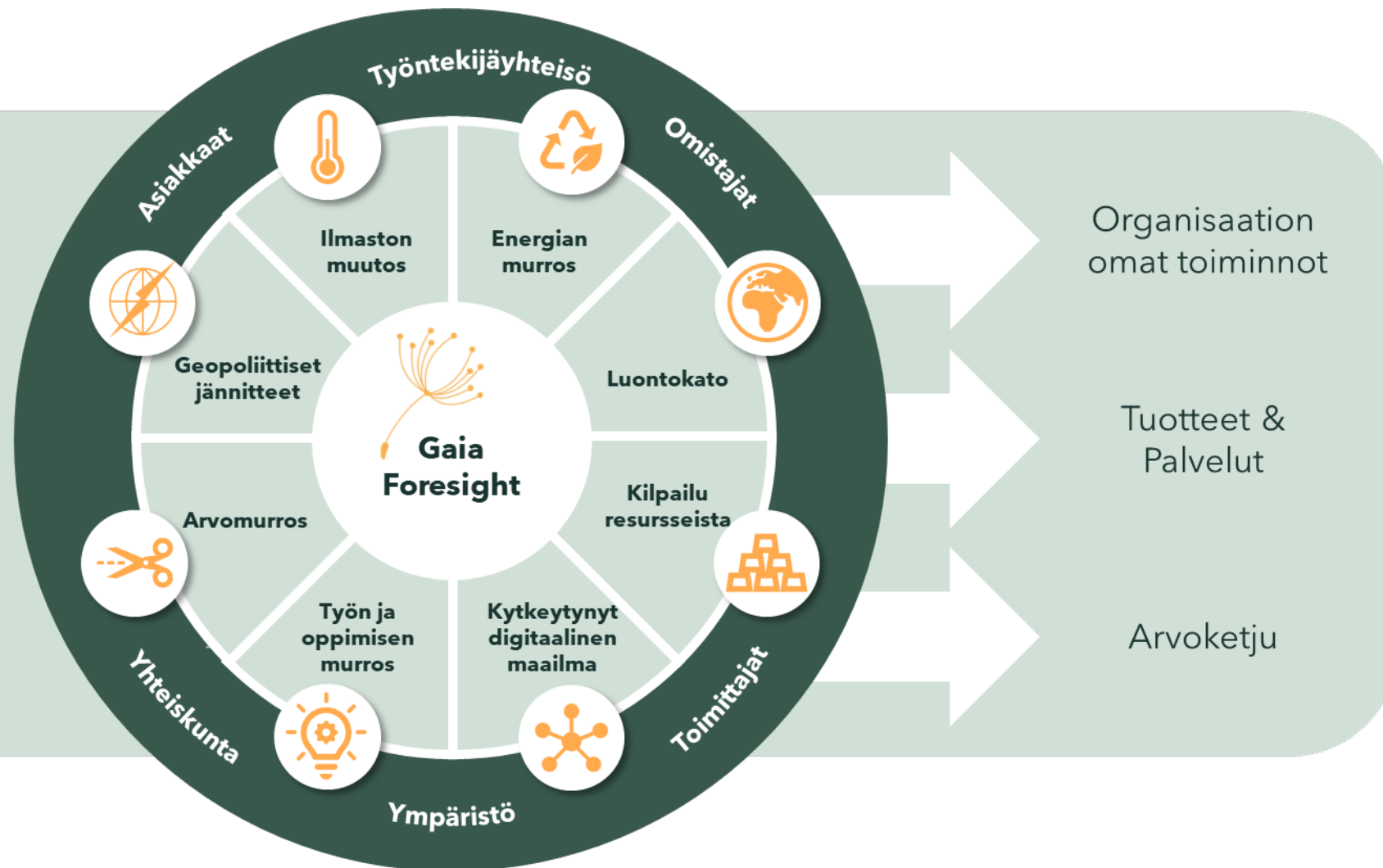
- Yhteensä **51 tulevaisuuden ilmiötä ja muutostekijää**
- Monialaisia näkökulmia niin **ilmastonmuutokseen, biodiversiteettiin, materiaaleihin, teknologian kehitykseen** kuin **ihmisten hyvinvointiin ja asumiseen** liittyen
- Havainto **ilmiöiden ja muutostekijöiden läpileikkaavuudesta** rakennusteollisuuden koko arvoverkossa

Gaian ennakointiprosessia hyödynnettiin, jotta ymmärrystä olennaisista aiheista pystyttiin syventämään

Gaia Foresight kerää ja tulkitsee trendejä ja ilmiöitä eri lähteistä luodakseen ymmärrystä mahdollisista tulevista kehityskuluista, jotka muokkaavat liiketoimintaa.

- Median seuranta
- Toimialaraportit ja -katsaukset
- Tulevaisuudentutkijoiden panos tulevaisuudentutkimusfoorumeilta
- Sääntelyyn liittyvä kehitys

Muutoksia tapahtuu läpi rakennusteollisuuden arvoverkko

LAAJEMPI ARVOVEKKO

Materiaalit & rakennustuotteet

Talotekniset ratkaisut

Logistiikka

Työntekijät

Huolto- ja ylläpito

YLÄVIRTA

ALAVIRTA

Arvo-
ketju

Alueiden käytön
suunnittelu

Kaavoitus ja
valmistelu

Rakentaminen

Käyttö

Uusiokäyttö

Tulevaisuuden ilmiöt ja muutostekijät

- Ikääntyvä väestö aluesuunnittelun painopisteinä
- Asukkaiden näköiset alueet ja ryhmärakentaminen
- Polarisatio suurten kaupunkien ja muiden alueiden välillä, myös segregatio kaupunkien sisällä
- Logistiikkaverkostojen tehostaminen ja lisääntyneet kuljetustavat
- Yksityisen, julkisen ja kuluttajien väliset uudet kumppanuudet
- Maankäytön suojeluvoite huomioitava kaupunkisuunnittelussa
- Paine kaupungin tiivistämiselle jättäen enemmän tilaa vihersormille ja -käytävälle
- Tuotanto lähempänä kulutusta ja omavaraisuuden tarve ml. maanainesten käsittely lähellä käyttökohdetta
- Huoltovarmuus ja puolustusvoimien tarpeet kasvavat maalla, merellä ja raiteilla
- Arktisten alueiden ja väylien mahdollisesti kasvava merkitys

- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen osana kaavoitusta ja suunnittelua
- Vihreät investoinnit kasvattavat tarvetta infralle
- Rakentamisen sijoittaminen brown field -alueille
- Hinnan rinnalla hankintapäätöksissä korostuu laatu, toimivuus ja ekologisuus
- Kaupunkien laajeneminen ylöspäin, sivuttaisiin ja tiheydessä
- Ihmisten luontoyhteyden kaipuu ohjaa kaavoitusta
- Yhteiskunnan sähköistymisen kiihtyminen
- Hajautetut energiajärjestelmät osana kaavoitusta ja suunnittelua
- Monimuotoistuneet liikkumismuodot osana kaupunkikehitystä

- Uudet materiaali-innovaatiot ja hybridiratkaisut
- Rakennusmateriaalien uudelleenkäyttö ja kierrätys isommissa roolissa
- Neitseellisten materiaalien käytön väheneminen ja erilaiset hybridiratkaisut
- Uudistava ja elvyttävä rakentaminen
- Nykyisten toimitusketjujen uudelleenjärjestäminen
- Rakentamisen automatisoituminen ja teollistuminen
- Rakennukset ovat älykkäitä, muuntautuvia ja empaattisia
- Kotimaisuuden arvostaminen
- Työssä oppimisen, täsmäkoulutuksen ja rekrytoivien koulutusohjelmien korostuminen
- Tuottavuusloikka tekoälyn avulla
- Sujuva yhteistyö digiratkaisuiden avulla
- Paine läpinäkyvyydelle kasvaa ja regulaatio tiukkenee
- Informaatiovaikuttaminen ja kyberhyökkäykset
- Rakentamisen laadun korostuminen

- Rakennusten käyttöiät pidentyvät
- Monipuolistuneet perhemuodot ja sen myötä monipaikkainen ja pirstaloitunut asuminen
- Muuntojoustavat tilat elävät käyttäjien mukana
- Asuminen palveluna
- Uutta alustaliiketoimintaa tiiviisti rakennetun ympäristön myötä
- Kiinteistöt osana energiainfrastruktuuria
- Paikallisten energiaratkaisujen yleistyminen (kortteli- ja kaupunkiratkaisut)
- Kiinteistöjen älykkyyden lisääminen
- Digitaaliset alustat ja IoT-ratkaisut ennakoivaa ylläpitoa ja dokumentointia varten yleistyvät
- Informaatiovaikuttaminen ja kyberhyökkäykset
- Luontoa säästävät ylläpitokäytännöt
- Asukkaiden ja käyttäjien viihtyvyyden korostuminen
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ratkaisut

- Rakennusmateriaalit ja -jätteet arvokkaana resurssina ja standardoinnin kohteena
- Käyttötarkoitusten muutokset ja korjausrakentaminen
- Materiaalivirtojen läpinäkyvyys digitaalisen tuotepassin (DPP) myötä
- Kokonaisvaltaisten kiertotalousmallien mahdollinen syntyminen
- Kilpailu kierrätetyistä resursseista: tarve omistaa ja hallita raaka-aineketjuja
- Arvopohjan muuttuminen uusiokäytön suosimiseen

Tausta-analyysin perusteella syntyi ensimmäinen näkemys olennaisuusanalyysissä arvioitavista vastuullisuusteemoista

Tausta-analyysin perusteella tunnistetut alustavat vastuullisuusteemat

Ilmastonmuutos

Resurssien käyttö

Elinkaarivastuullisuus

Energiamurros

Uudistava rakentaminen

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

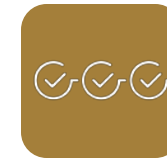
Osaaminen ja monimuotoisuus

Terveellisyys ja turvallisuus

Läpinäkyvyys

Vastuulliset arvoketjut

Yhteiskunnallinen vastuu

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

Sisältö

- 1 Työn tausta ja tavoitteet
- 2 Rakennusalan tulevaisuuden ilmiöt ja vastuullisuuskentän muutokset
- 3 Sidosryhmien näkemykset rakennusalan vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista
- 4 Rakennusteollisuuden olennaiset vastuullisuusteemat
- 5 RT:n seuraavat askeleet vastuullisuustyössä

Liitteet:

Liite 1: Ilmiöiden kautta muodostunut alustava lista vastuullisuusteemoista

Liite 2: Sidosryhmäkyselyn laajemmat tulokset

Liite 3: Case study -haastattelujen laajemmat tulokset

Liite 4: Teemojen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvio

Kohdennetuilla haastatteluilla haettiin näkemyksiä alan vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista eri teemoihin liittyen

Sidosryhmäkyselyn runko

- A. Keskeisimmät vastuullisuudenilmiöt
- B. Merkittävimmät negatiiviset ja positiiviset vaikutukset
- C. Negatiiviset ja positiiviset vaikutukset tarkemmin
- D. Tulevaisuudessa korostuvat teemat
- E. Merkittävimmät sidosryhmät ja näiden odotukset
- F. Kipupisteet ja toiveet tulevaisuuden työstä

Haastatteluteemat

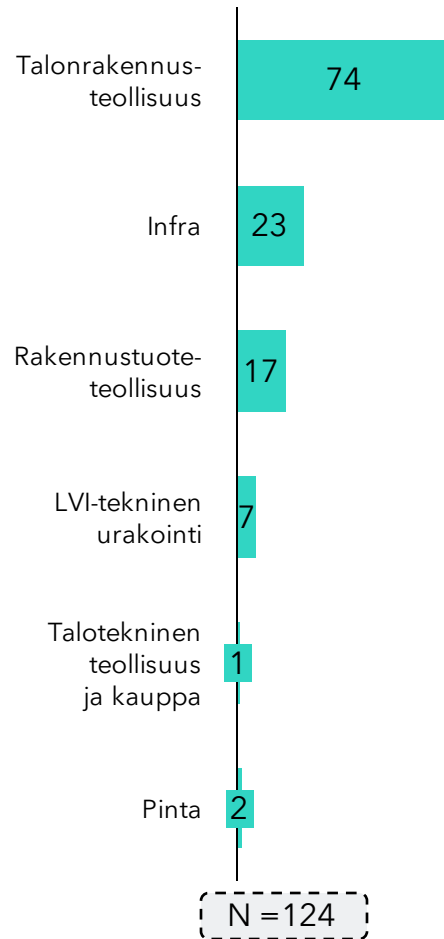
- A. Intro ja esittäytyminen
- B. Toimialaa koskettavat merkittävimmät muutokset
- C. Rakennusteollisuuden vastuullisuus nyt ja tulevaisuudessa
- D. Keskustelu RT:lle alustavasti tunnistetuista vastuullisuusteemoista
- E. RT:n rooli ja odotukset RT:n vastuullisuustyölle
- F. Huomiot, palaute ja muut esille nousevat asiat

Sidosryhmäkysely keräsi vastauksia laajasti eri ryhmien keskuudesta, etenkin jäsenyritysten

Sidosryhmäkysely lyhyesti

- Kysely kohdennettu sekä RT:n jäsenyrityksille että valikoiduille ulkoisille sidosryhmille
- Tarkoituksena oli saada laajempi näkemys mistä rakennusteollisuuden vaikutus ympäristöön ja yhteiskuntaan muodostuu ja millaisia odotuksia yrityksillä on rakennusteollisuuden vastuullisuustyölle.
- Verkkokysely oli auki **5.10 - 20.10.2023**
- Kyselyyn vastasi yhteensä **179** henkilöä 15 sidosryhmästä.

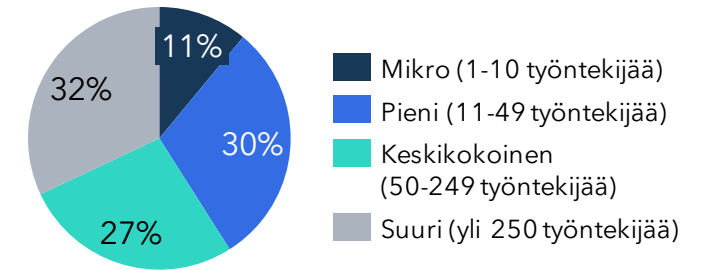
Jäsenyritykset

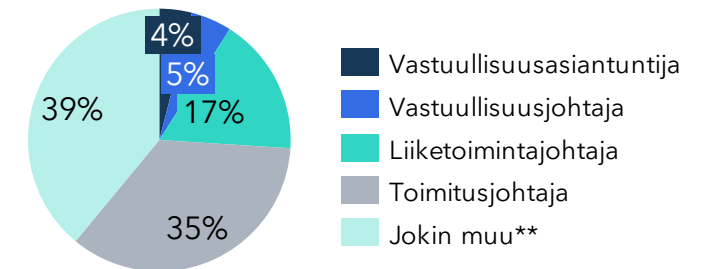
Ulkoiset

Jäsenyritysten koko

Jäsenyritysten vastaajien rooli

* Rakennusalan teknologiayritys, talouden ja juridiikan neuvontapalvelu, tukkukauppa(2), EU-asioita seuraava konsultti.

**Esimerkiksi hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, hallituksen puheenjohtaja, talousjohtaja, tehdaspäällikkö, tuotantojohtaja, viestintäjohtaja, yrittäjä + muita

Sidosryhmähaastatteluja tehtiin kaksitoista ja ne kattoivat näkemyksiä läpi rakennusalan arvoverkon

#	Arvoverkon näkökulma / sidosryhmä	Haastateltu yritys/organisaatio
1	Alueiden käytön suunnittelu tai lainsäädäntö	Ympäristöministeriö
2	Kaavoitus ja valmistelu tai julkiset hankinnat	Vantaan kaupunki
3	Rakennushanke	GRK
4	Rakennusten käyttö/rakennuttaja	HOAS
5	Uusiokäyttö	Ytekki Oy
6	Materiaalit ja rakennustuotteet / teknologia	Rudus
7	Talotekniset ratkaisut	Are
8	Logistiikka	SKAL
9	Työntekijät/ Osaaminen, työehdot ym.	Rakennusliitto
10	Kansalaisjärjestöt / ihmisoikeudet	Finnwatch
11	Kansalaisjärjestöt	WWF
12	Poliitikot	Eduskunta

Tulevaisuudessa korostuvien teemojen nähdään vahvasti liittyvän ympäristövastuullisuuteen

Jäsenyritykset

- Ilmastomuutos
 - Ilmastonmuutoksen hillintä tulee ja tulisi olla tärkein teema.
- Kiertotalous
 - Mielestäni helpointa olisi laajentaa elinkaariajattelu koskemaan kaikkea rakennusteollisuuden tekemistä: kestävä työ, kestävät valinnat näkyvät kaikissa vastuullisuusteemoissa.
- Elinkaariajattelu
 - Sosiaalinen jalanjälki, yhtäläiset työoikeudet/olot varsinkin ulkomailta tulevan työvoiman käytön suhteen. Mielenterveyden parempi huomiointi: varhaisen puuttumisen mallit ja osatyökykyisten työllistämismahdollisuudet. Työturvallisuuden aito kehittäminen yhdessä koko hankintaketjun kanssa.
- Työturvallisuus

Ulkoiset sidosryhmät

- Kiertotalous
 - Kiertotalouden poliittinen ohjaus tulee kasvamaan ja vaatimaan isot investoinnit. Hybridirakentamisen ja esivalmistuksen pitäisi saada parempi sija rakentamisessa. Nykyiset käytännöt korostavat aliurakoitsijoita ja halpoja materiaaleja sekä rajattua vastuuta.
- Ilmastomuutos
- Elinkaariajattelu
 - Elinkaariajattelu niin ympäristöparametrein kuin myös taloudellisesti ja laadullisesti. On tärkeä varmistaa että mitään ei rakenneta turhaan, ja kun rakennetaan niin toteutus on hyvä ja kerralla kuntoon.
- Eettiset liiketoimintaperiaatteet

Haastateltavat

- Sopeutuminen
 - Rakennuttajat heräävät siinä vaiheessa, kun puhutaan että pitäisi kaavoittaa 2100-luvulle. Vähähiilisyys ja materiaalien käyttö on sekundäärisiä murheita, jos rakennukset eivät kestä aikaa.
- Väestön liikkeet
- Vastuullisuusasioiden ymmärrys
 - EU:sta tulossa uutta sääntely kuten taksonomia, CSRD, yritys vastuudirektiivi, pakkotyöasetus, hiilitullit...biodiversiteettikehikko kehittyy myös kovaa vauhtia.
- Lisääntynyt sääntely
 - Alan tulisi olla mukana kehittämässä sääntelyä.

Keskeisistä vastuullisuuteen liittyvistä ilmiöistä on yksimielisyyttä, lisäksi ulkoiset sidosryhmät nostavat teknologian

■ Jäsenyritykset ■ Ulkoiset sidosryhmät ■ Haastateltavat

Ympäristövastuu

- Hiilijalanjäljen pienentäminen
- Materiaalien sekä raaka-aineiden kierrätys ja uusiokäyttö
- Energiatehokkuus ja päästöttömät rakennukset
- Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen
- Viherrakentaminen, rakentamisen vaikutus luontoon ja biodiversiteettiin
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen
- Teollisen tuotannon jätekysymykset

Rakentamisen laatu

- Rakentamisen ja lopputuotteiden laatu
- Rakennusalan koulutus ja osaamisen kehittäminen
- Tehokkuuden ja prosessien parantaminen

Sosiaalinen vastuu

- Työntekijöiden oikeudet, tasa-arvoisuus ja työolot
- Terveiden ja turvallisuuden takaaminen
- Eri ryhmien osallistaminen rakennusprojekteihin
- Vastuu ulkomaisista ja alihankintaketjun työntekijöistä
- Ihmiskaupan ja hyväksikäytön torjunta
- Kaupungistuminen

Yhteiskuntavastuu

- Rakennusalan yhteiskunnallinen viestintä
- Pyrkimys vastuulliseen suunnitteluun
- Lainsäädännölliset uudistukset
- Rakennusalan toimijoiden yhteistyö ja julkiset kilpailutukset
- Asuntorakentamisen vaikutus segregatioon
- Yhteiskehittämisen ja kumppanuusnäkökulma
- Vastuullisuus alihankintaketjuissa

Taloudellinen vastuu

- Harmaan talouden torjunta
- Verot ja lakisääteiset maksut
- Kannustimien hallinta ja kannattava liiketoiminta
- Työpaikkojen luonti
- Infrastruktuurin rakentaminen
- Vihreä rahoitus ja verohyödyt vastuullisesta toiminnasta

Teknologia ja innovaatio

- Teknologian rooli vastuullisuudessa
- Hiilijalan- ja kädenjäljen laskeminen
- Rakennesuunnittelun optimointi
- Modulaarisuus
- Puurakentamisen tukeminen tietomallinnuksessa
- Kiertotalouden mahdollistaminen

Kipupisteitä nähdään etenkin ympäristövastuullisuuden puolella ja maineessa, tulevaisuudelta toivotaan tekoja

Mitä kehitettävää jäsenyritykset näkevät

- Työolot, työturvallisuus ja laatu
- Ympäristövaikutukset ja kiertotalous
- Vastuullisuus ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- Asenteet ja koulutus
- Yhteistyö ja yhteistoiminta
- Innovaatiot ja teknologia

Mitä kehitettävää ulkoiset sidosryhmät näkevät

- 1 Ympäristövastuullisuus ja ilmasto
- 2 Asenteet, kulttuurin muuttaminen ja koulutus
- 3 Rakentamisen laatu ja vastuukysymykset
- 4 Elinkaariajattelu ja materiaalien kierrätys
- 5 Toimitusketjun vastuullisuus ja harmaa talous
- 6 Innovaatiot ja teknologia

Tulevaisuudessa

Rakennusteollisuus tekee **konkreettisia tekoja** vastuullisuuden parantamiseksi sekä **ympäristön** (ml. kiertotalous, päästöt, materiaalit) että **sosiaalisen vastuullisuuden** toimintamallit huomioiden. Positiiviset vaikutukset näkyvät ja **mielikuva alasta** on parempi. Toimiala on **ratkaisuhakuinen**, ottaa käyttöön **uusia innovaatioita** ja osoittaa **edelläkävijyyttä**. Toimialaa **kehitetään yhdessä** eri toimijoiden, verkostojen, rahoittajien ja loppukäyttäjien ja asiakkaiden kanssa.

Rakennusalalta odotetaan konkreettisia ja kokonaisvaltaisia tekoja, RT:ltä fasilitoivaa ja lainsäädäntöä kehittävää roolia

Odotukset rakennusalan vastuullisuustyölle

Konkreettiset teot

- Asioiden aito eteenpäin vieminen ja näistä viestiminen
- Yhteisen ja selkeän pitkän aikavälin tavoitteen ja tahtotilan asettaminen
- Vastuullisuustyön edelläkävijyys

Ymmärryksen kasvattaminen

- Tietämys alaa koskevasta sääntelystä ja siihen liittyvistä toimenpiteistä viestiminen

Kokonaisvaltaisuus

- Kestävyyden koko kirjon huomioonottaminen; ekologisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmasta
- Parhaan saatavilla olevan tiedon käyttäminen vastuullisuustyön pohjana
- Huolellisuusvelvoitteen noudattaminen koko arvoketjussa

Odotukset RT:n roolille

Fasilitoiva rooli

- Rakentava, keskusteleva, koordinoiva ja kannustava osapuoli
- Alusta, joka mahdollistaa eri toimijoiden välisen yhteistyön
- Jäsenyritysten yhteentuoja

Lainsäädännön kehittäminen ja vaikuttaminen

- Lainsäädännön tulkitsemisen ja konkretisoimisen asiantuntija
- Lainsäädäntöä eteenpäin vievä ja kehittävä
- Lainsäädännön ja elinkeinoelämän yhteyden ylläpitäjä

Suunnan näyttäminen

- Vastuullisuustyön edelläkävijä
- Oma jäsenkuntaa eteenpäin vievä ja sitä ohjaava toimija

Sisältö

- 1 Työn tausta ja tavoitteet
- 2 Rakennusalan tulevaisuuden ilmiöt ja vastuullisuuskentän muutokset
- 3 Sidosryhmien näkemykset rakennusalan vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista
- 4 Rakennusteollisuuden olennaiset vastuullisuusteemat
- 5 RT:n seuraavat askeleet vastuullisuustyössä

Liitteet:

Liite 1: Ilmiöiden kautta muodostunut alustava lista vastuullisuusteemoista

Liite 2: Sidosryhmäkyselyn laajemmat tulokset

Liite 3: Case study -haastattelujen laajemmat tulokset

Liite 4: Teemojen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvio

Sidosryhmätyöskentelystä saadun syötteen perusteella lopullisia vastuullisuusteemoja tunnistettiin 12

Ympäristövastuullisuus

Ilmastonmuutos

ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Resurssien käyttö

ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö

Elinkaarivastuullisuus

ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys

Energiamurros

ml. uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus, älykkäät talotekniset järjestelmät

Uudistava rakentaminen

ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, viheralueiden lisääminen

Sosiaalinen vastuullisuus

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt

Osaaminen ja monimuotoisuus

ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen

Terveellisyys ja turvallisuus

ml. työntekijöiden ja käyttäjien terveys ja turvallisuus

Hallinnollinen vastuullisuus

Läpinäkyvyys

ml. vertailukelpoinen tieto, raportointi, reilu kilpailu, tiedon jäljitettävyys

Kestävät arvoketjut

ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, harmaan talouden torjunta

Yhteiskunnallinen vastuu

ml. vastuullisuudessa systeeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

ml. laaja yhteistyö ja vuorovaikutus, alan toimintatavat ja kehitys

Ympäristövastuullisuuden teemat liittyvät ilmastoon, resursseihin, elinkaareen, energiankäyttöön ja uudistavaan rakentamiseen

Teema	Teeman selite
 Ilmastonmuutos	Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen läpi rakennusteollisuuden arvoketjun ja arvoverkon aina rakennuskohteiden suunnittelusta niiden ylläpitoon. Ilmastonmuutos kattaa sekä hillintätoimet että ilmastonmuutokseen sopeutumisen.
 Resurssien käyttö	Resurssien käyttö viittaa luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävään käyttöön. Laajemmassa merkityksessä mukaan luetaan ilma, vesi, maa ja maaperä.
 Elinkaari-vastuullisuus	Elinkaarivastuullisuudella pyritään pitkäikäisiin rakennuksiin ja infrastruktuuriin sekä materiaalien kiertoon ja uusiokäyttöön. Teemassa huomioidaan koko rakennuksen elinkaari aina suunnittelusta ja rakentamisesta käyttöönottoon, huoltamiseen ja korjaamiseen sekä elinkaaren päättyessä purkamiseen ja materiaalien uudelleenkäyttöön.
 Energiamurros	Siirtyminen uusiutuvaan energiaan perustuvaan energiajärjestelmään, jossa hajautetut energiajärjestelmät yleistyvät ja yhteiskunnan sähköistyminen kiihtyy. Murrosta vauhdittavat rakentamisen energiatehokkuuden parantuminen ja älykkäät talotekniset järjestelmät.
 Uudistava rakentaminen	Uudistava, elvyttävä ja ennallistava rakentaminen luontopositivisen siirtymän mahdollistamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi. Uudistavaan rakentamiseen kytkeytyvät luonnon ja ihmisten hyvinvointi, ympäristön tilan parantaminen, brownfield-alueiden hyödyntäminen, luonnonvarojen käytön vähentäminen sekä monimuotoisten viheralueiden lisääminen.

Sosiaalisen vastuullisuuden teemoja on kolme liittyen elämisen viihtyvyyteen, osaamiseen ja terveyteen ja turvallisuuteen

Teema

Teeman selite

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

Asumisen ja elämisen viihtyvyys rakentamisen laadun, muuntojoustavan asumisen ja sujuvan liikkumisen näkökulmista. Viihtyvyyteen liittyvät oleellisesti myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarvittavat ratkaisut, merkitykselliset lähiyhteisöt ja -luonto sekä alueellisen eriytymisen vähentäminen.

Osaaminen ja monimuotoisuus

Osaamisen kehittäminen täsmäkoulutuksen ja rekrytoivien koulutusohjelmien kautta, ulkomaisten työntekijöiden integroiminen sekä tekoälyn hyödyntäminen tuottavuuden lisäämiseksi. Monimuotoisuuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen.

Terveellisyys ja turvallisuus

Terveyden ja turvallisuuden takaaminen sekä työntekijöille että käyttäjille. Terveysturvallisuuden takaaminen myös esimerkiksi pandemiavarautumisen näkökulmasta.

Hallintotapaan tunnistetut teemat liittyvät läpinäkyvyyteen, arvoketjuihin, yhteiskunnalliseen vastuuseen ja vuoropuheluun

Teema	Teeman selite
 Läpinäkyvyys	Läpinäkyvyydellä tarkoitetaan tarvetta vertailukelpoiselle ja kattavalle tiedolle muun muassa kiristyvän sääntelyn vaatimuksista johtuen. Läpinäkyvyys sisältää myös reilun kilpailun ja tiedon jäljitettävyyden.
 Kestävät arvoketjut	Eettisten toimintaperiaatteiden ja työntekijöiden oikeuksien toteutuminen koko alihankintaketjussa ml. harmaan talouden torjunta ja hankintaperiaatteiden varmistaminen. Arvoketjuihin kytkeytyy myös niiden mahdollinen uudelleen järjestäytyminen geopoliittisesta tilanteesta ja materiaalikysymyksistä johtuen.
 Yhteiskunnallinen vastuu	Yhteiskunnallisesti merkittävänä toimijana rakennusteollisuus edistää systeemistä muutosta vastuullisuusasioissa. Keskeistä teemalle on luotettavuus, yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys ja yhteiskunnan toimintavarmuuden säilyminen. Teema sisältää myös laadun, toimivuuden ja ekologisuuden varmistamisen päätöksenteossa.
 Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu	Alan toimijoiden välinen laaja yhteistyö ja vuorovaikutus eri osapuolen kuten kuntien, kaupunkien, rakennuttajien, tilaajien ja käyttäjien välillä. Vuoropuhelulla edistetään alan kehitystä, toimintatapoja ja vastuullisuutta.

Olennaisten teemojen tunnistamiseksi kukin vastuullisuusteema on arvioitu kaksoisolennaisuusperiaatetta noudattaen

Vaikuttavuus

- 1 Ensimmäisenä kuvataan sanallisesti alan tunnistetut **positiiviset** ja **negatiiviset** vaikutukset teemaan.
- 2 Seuraavaksi määritetään onko tunnistetut vaikutukset **todellisia** (tapahtuvat jo nyt), vai **potentiaalisia** (ei vielä realisoituneita, mutta jotka voisivat tapahtua).
- 3 Tämän jälkeen arvioidaan vaikutusten olennaisuus asteikolla 1-5. Vaikutusten olennaisuus perustuu laajuuteen, mittakaavaan, korjattavuuteen ja todennäköisyyteen. Näistä **todennäköisyys** arvioidaan vain **mahdollisten vaikutusten** (negatiivisten tai positiivisten) osalta ja **korjattavuus negatiivisten vaikutusten osalta**.

LAAJUUS

MITTAKAAVA

KORJATTAVUUS

TODENNÄKÖISYYS

Taloudellinen olennaisuus

- 4 Ensimmäiseksi kuvataan sanallisesti teeman luomat nykyiset ja mahdolliset **taloudelliset riskit** ja **mahdollisuudet** alalle kolmesta eri näkökulmasta: myynti & kustannukset, investoinnit ja rahoitus.
- 5 Seuraavaksi arvioidaan kunkin näkökulman tunnistetut taloudelliset riskit ja mahdollisuudet asteikolla 1-5.

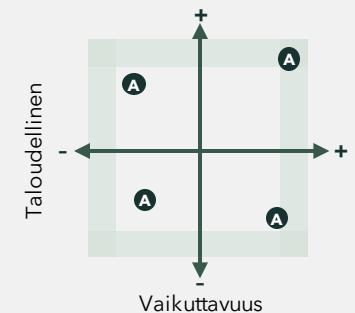
MYynti & KUSTANNUKSET

INVESTOINNIT

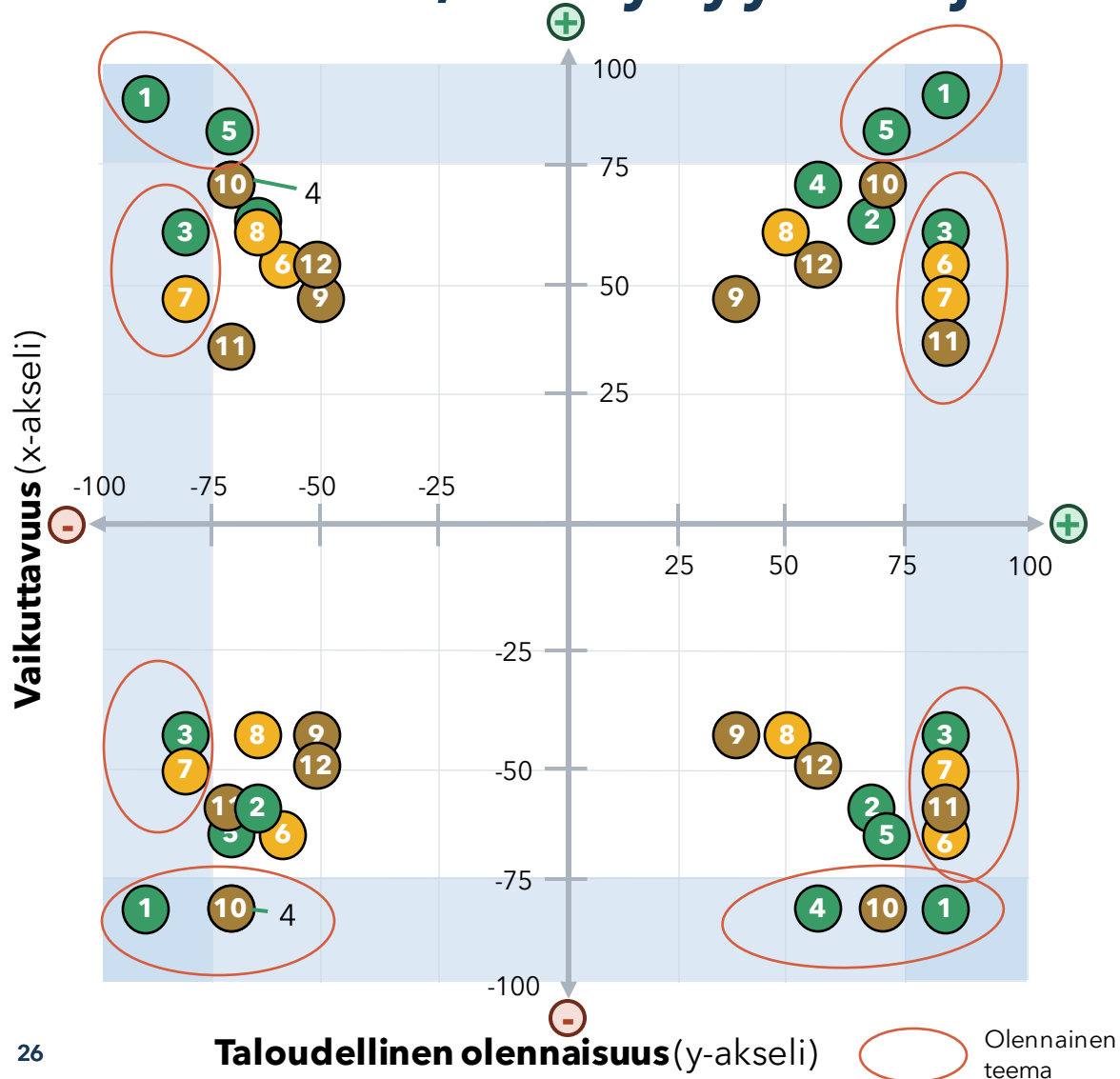
RAHOITUS

Olennaisuusmatriisi

- 6 Arvioinnin tuloksena teema sijoitetaan olennaisuusmatriisille sen positiivisten ja negatiivisten vaikutusten sekä taloudellisten riskien ja mahdollisuuksien pohjalta.

Olennaiset teemat liittyvät ilmastoon ja resursseihin, osaamiseen, viihtyvyyteen ja vastuullisiin toimintaperiaatteisiin

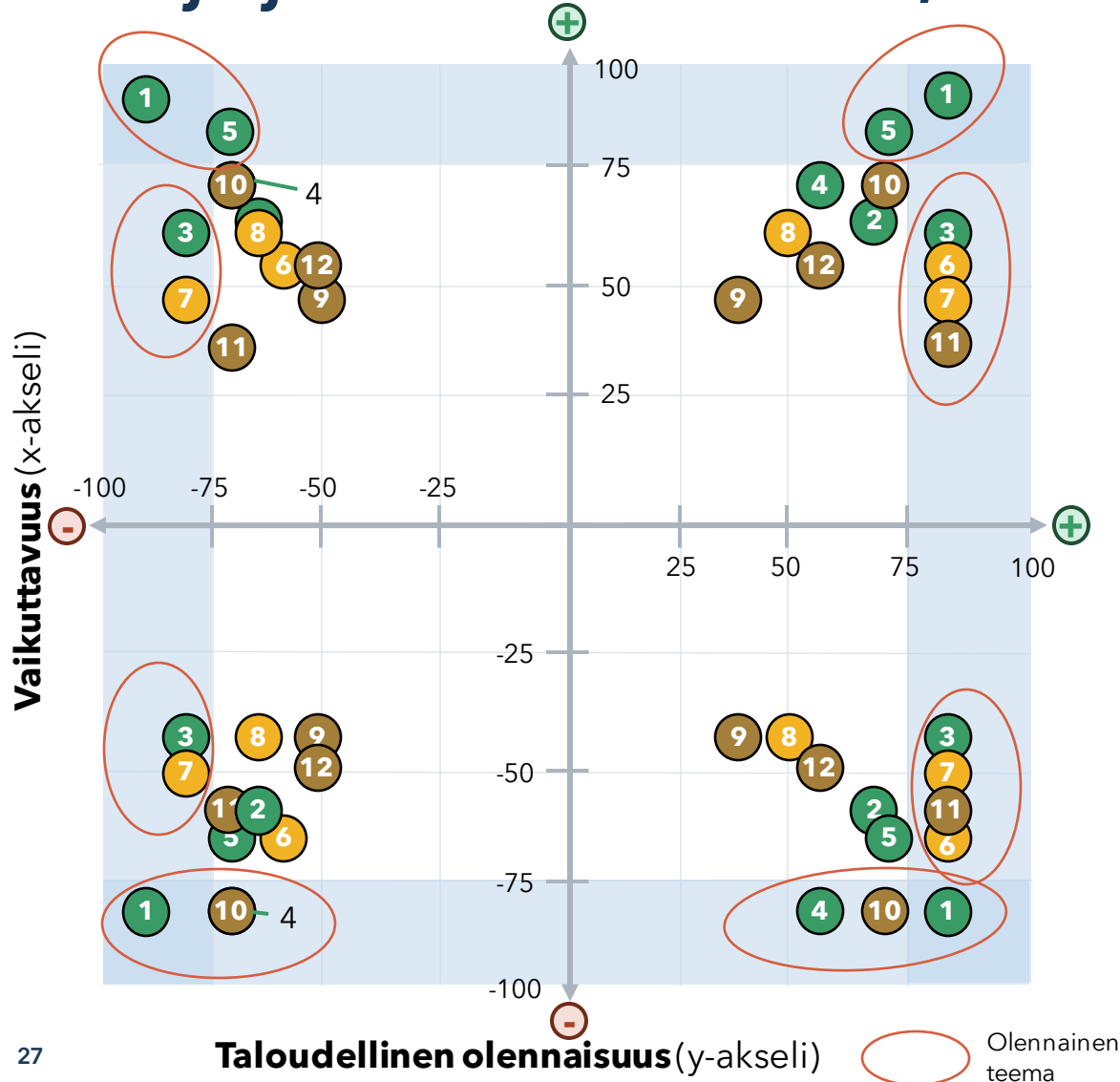
Olennaisiksi arvioidut teemat

- 1 **Ilmastonmuutos** ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen
- 3 **Uudistava rakentaminen** ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, ennallistaminen, monimuotoisten viheralueiden lisääminen
- 4 **Resurssien käyttö** ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö
- 5 **Elinkaarivastuullisuus** ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys
- 6 **Osaaminen ja monimuotoisuus** ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen
- 7 **Asumisen ja elämisen viihtyvyys** ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt
- 10 **Kestävät arvoketjut** ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, työntekijöiden oikeudet, harmaan talouden torjunta
- 11 **Yhteiskunnallinen vastuu** ml. vastuullisuuden systeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus

Muut teemat

- 2 **Energiamurros** ml. uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus, älykkäät talotekniset järjestelmät
- 8 **Terveys ja turvallisuus** ml. työntekijöiden ja käyttäjien terveys ja turvallisuus
- 9 **Läpinäkyvyys** ml. vertailukelpoinen tieto, raportointi, reilu kilpailu, tiedon jäljitettävyys
- 12 **Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu** ml. laaja yhteistyö ja vuorovaikutus, alan toimintatavat ja kehitys

Olennaisiin teemoihin liittyy sekä vaikutuksia että taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia, etenkin ilmasto- ja ympäristöteemien osalta

Mistä näkökulmasta teemat ovat olennaisia?

- ⊕ Teema on olennainen positiivisten vaikutusten tai taloudellisten mahdollisuuksien näkökulmasta
- ⊖ Teema on olennainen negatiivisten vaikutusten tai taloudellisten riskien näkökulmasta

	Teemat	Taloudellinen olennaisuus		Vaikuttavuus	
1	Ilmastonmuutos	⊕	⊖	⊕	⊖
3	Uudistava rakentaminen			⊕	⊖
4	Resurssien käyttö		⊖		
5	Elinkaarivastuullisuus	⊕			
6	Osaaminen ja monimuotoisuus			⊕	
7	Asumisen ja elämisen viihtyvyys			⊕	⊖
10	Kestävät arvoketjut		⊖		
11	Yhteiskunnallinen vastuu			⊕	

Tarkempi analyysi teemojen vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista liitteessä 4

Kaksoisolennaisuusanalyysin perusteella olennaisia vastuullisuusteemoja valikoitui 8

Ympäristövastuullisuus

Ilmastonmuutos

ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Resurssien käyttö

ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö

Elinkaarivastuullisuus

ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys

Uudistava rakentaminen

ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, viheralueiden lisääminen

Sosiaalinen vastuullisuus

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt

Osaaminen ja monimuotoisuus

ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen

Hallinnollinen vastuullisuus

Kestävät arvoketjut

ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, harmaan talouden torjunta

Yhteiskunnallinen vastuu

ml. vastuullisuudessa systeeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus

Sisältö

- 1 Työn tausta ja tavoitteet
- 2 Rakennusalan tulevaisuuden ilmiöt ja vastuullisuuskentän muutokset
- 3 Sidosryhmien näkemykset rakennusalan vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista
- 4 Rakennusteollisuuden olennaiset vastuullisuusteemat
- 5 RT:n seuraavat askeleet vastuullisuustyössä

Liitteet:

Liite 1: Ilmiöiden kautta muodostunut alustava lista vastuullisuusteemoista

Liite 2: Sidosryhmäkyselyn laajemmat tulokset

Liite 3: Case study -haastattelujen laajemmat tulokset

Liite 4: Teemojen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvio

Ympäristövastuun polku selvillä, sosiaalisen ja hallinnollisen vastuullisuuden osalta alan ja RT:n toimet täsmennettävä

Miten rakennusalan tulisi tarttua olennaisiin teemoihin?

- **Sosiaaliseen ja hallinnolliseen vastuullisuuteen liittyvissä teemoissa on vielä tehtävää** mm. osaaminen ja monimuotoisuus ja koko arvoketjujen vastuullisuus
- Alihankintaketjujen vastuullisuuden kehittämiseen tarvitaan myös **aitoja kumppanuusmalleja**
- Konkreettisina ehdotuksina toimenpiteistä nousivat muun muassa **yrittäjien Code of Conduct -työ ja ihmisoikeustiekartat** sisältäen mittareiden ja tavoitteiden tunnistamisen
- Ympäristöteemojen osalta **tiekarttojen toimien vieminen käytäntöön** ilmasto- ja luontovaikutusten vähentämiseksi.
- **Epäkohtien korjaamisesta ja positiivisista saavutuksista pitäisi viestiä enemmän** ja näin parantaa alan mainetta ja läpinäkyvyyttä

Mitä RT jo tekee olennaisten teemojen saralla?

- **Vähähiilisyys- ja biodiversiteettitiekarttojen myötä** ympäristöön liittyviä olennaisia **teemoja on jo lähdetty edistämään**
- Toimenpiteitä sosiaalisen ja hallinnollisen vastuullisuuden osalta on jo **edistetty muun muassa seuraavin toimenpitein:**
 - **Harmaan talouden torjunta**
 - Rakennusteollisuuden yhteiset **eettiset periaatteet**
 - **Työturvallisuuteen ja laadun kehittämiseen** on panostettu systemaattisesti
 - **Useat teemat**, kuten osaava työvoima, terveys ja turvallisuus ja arvoketjun vastuullisuus **ovat osa RT:n strategiaa**
 - Alan vastuullisuustyötä on nostettu esiin osana **mainetalkoita** ja muuta viestintää

Miten RT:n tulisi lähteä edistämään olennaisia teemoja?

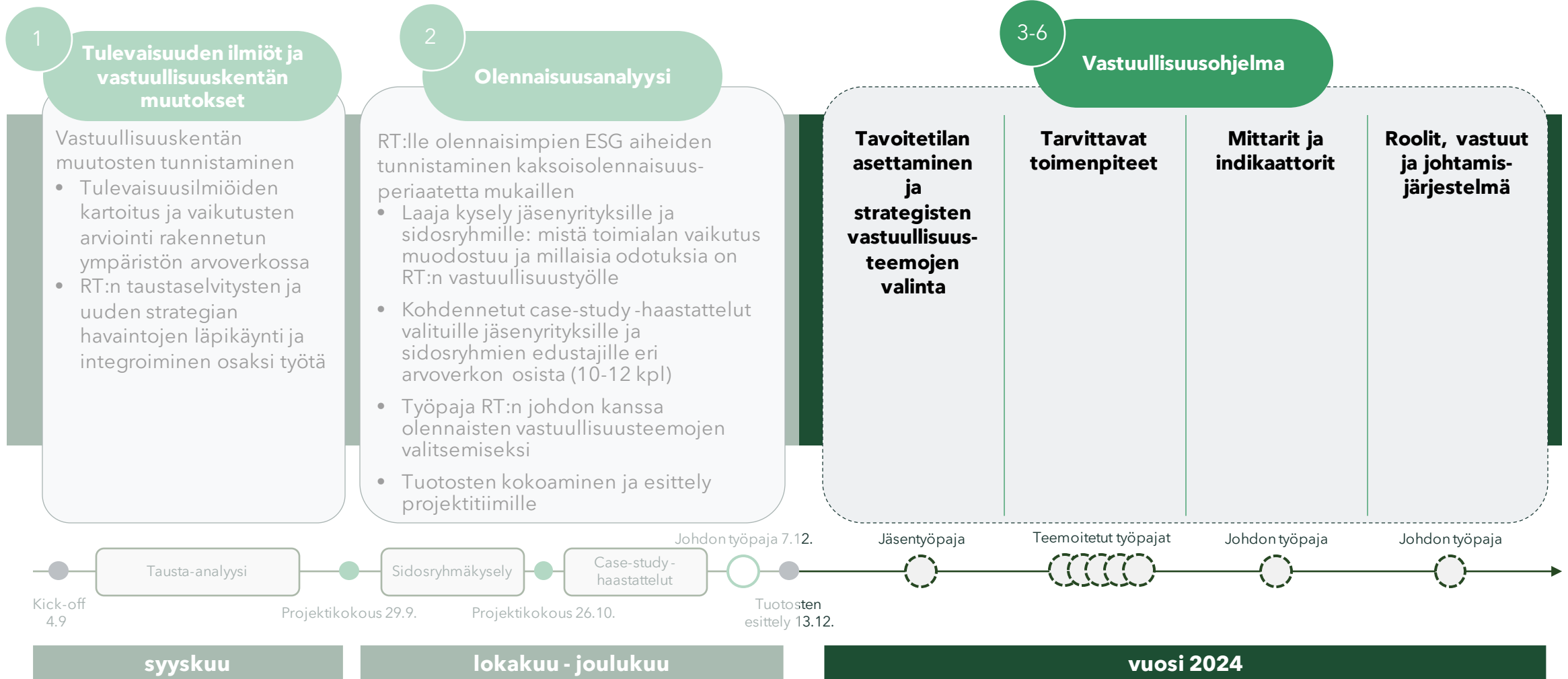
Tulevilla toimenpiteillä tulee vastata sosiaaliseen ja hallinnolliseen vastuullisuuteen liittyviin **katvealueisiin**, erityisesti

1. **DEI-teemoihin** (monimuotoisuus, yhdenvertaisuus ja inklusio) ja
2. **Työperäisen hyväksikäytön torjuntaan**

Konkreettisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi

- Sektorikohtaiset koulutusohjelmat
- Eettinen komitea / "help desk"
- Laajempi sidosryhmäyhteistyö
- Mittaaminen ja toimista viestiminen
- EU-lainsäädännön koulutukset ja tulevan lainsäädännön vaikutusten arviointi
- Reilun kilpailuympäristön edistäminen

Vuodeksi 2024 on suunnitteilla laajempi vastuullisuusohjelma, johon olennaisuusanalyysi syöttää

Aikataulu ja suunnitelma tarkentuvat

Vastuullisuusteemojen yhteys

- Kestävyysraportointistandardeihin (ESRS)
- YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG)
- RT:n strategiaan

Rakennusalan vastuullisuusteemat linkittyvät laajasti sekä EU:n kestävyysraportointistandardeihin (ESRS)...

ESRS-standardit												
	Ilmastonmuutos	Resurssien käyttö	Elinkaari-vastuullisuus	Energiamurros	Uudistava rakentaminen	Asumisen ja elämisen viihtyvyys	Osaaminen ja monimuotoisuus	Terveellisyys ja turvallisuus	Läpinäkyvyys	Kestävät arvoketjut	Yhteiskunnallinen vastuu	Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu
E1 Ilmastonmuutos	✓			✓								
E2 Pilaantuminen												
E3 Vesivarat ja merten luonnonvarat		✓										
E4 Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit			✓		✓							
E5 Kiertotalous		✓	✓									
S1 Oma työvoima							✓	✓				
S2 Arvoketjun työntekijät							✓	✓		✓		
S3 Vaikutuksen kohteena olevat yhteisöt												
S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät						✓		✓			✓	✓
G1 Liiketoiminnan harjoittaminen									✓	✓	✓	✓

...että YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin

	Ilmastonmuutos	Resurssien käyttö	Elinkaari-vastuullisuus	Energiamurros	Uudistava rakentaminen	Asumisen ja elämisen viihtyvyys	Osaaminen ja monimuotoisuus	Terveellisyys ja turvallisuus	Läpinäkyvyys	Kestävät arvoketjut	Yhteiskunnallinen vastuu	Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu
1. Ei köyhyyttä												
2. Ei nälkää												
3. Terveysttä ja hyvinvointia								✓				
4. Hyvä koulutus							✓					
5. Sukupuolten tasa-arvo							✓					
6. Puhdas vesi ja sanitaatio		✓			✓							
7. Edullista ja puhdasta energiaa				✓								
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua							✓	✓		✓	✓	
9. Kestävää työtä, innovaatiota ja infras.			✓								✓	
10. Eriarvoisuuden vähentäminen										✓		
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt						✓						
12. Vastuullista kuluttamista		✓										
13. Ilmastotekoja	✓											
14. Vedenalainen elämä					✓							
15. Maanpäällinen elämä					✓							
16. Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto									✓	✓		
17. Yhteistyö ja kumppanuus												✓

Vastuullisuusteemat kytkeytyvät myös RT:n strategiaan

RT:n strategiset teemat

1 Osaava ja vastuullinen rakennusteollisuus

Osaava työvoima

Terveellisyys ja turvallisuus

Kestävät arvoketjut

Yhteiskunnallinen toimijuus

2 Kasvun edellytykset ja toimivat markkinat

Asumisen viihtyvyys

Läpinäkyvyys

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

Elinkaari-vastuullisuus

3 Vihreän siirtymän mahdollisuudet

Ilmastonmuutos

Resurssien käyttö

Energiamurros

Uudistava rakentaminen

Liitteet

Liite 1: Ilmiöiden kautta muodostunut alustava lista vastuullisuusteemoista

Liite 2: Sidosryhmäkyselyn laajemmat tulokset

Liite 3: Case study -haastattelujen laajemmat tulokset

Liite 4: Teemojen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvio

Liite 1: Ilmiöiden kautta muodostunut alustava lista vastuullisuusteemoista

Ympäristövastuullisuuden alustavasti tunnistetut teemat liittyvät ilmastonmuutokseen, resursseihin ja uudistavaan rakentamiseen

Tunnistetut ilmiöt ja muutostekijät

- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen osana kaavoitusta ja suunnittelua korostuu
- Kaupunkien tiivistäminen jättäen enemmän tilaa vihersormille ja -käytävälle
- Uudet materiaali-innovaatiot ja hybridiratkaisut
- Rakennusmateriaalien uudelleenkäyttö ja kierrätys
- Kilpailu kierrätetyistä resursseista: tarve omistaa ja hallita raaka-aineketjuja
- Nykyisten toimitusketjujen uudelleenjärjestäminen
- Materiaalivirtojen läpinäkyvyys
- Nykyisten toimitusketjujen uudelleenjärjestäminen, sekä kokonaisvaltaisten kiertotalousmallien mahdollinen syntyminen
- Rakentamisen laadun korostuminen
- Rakennusten käyttötarkoitusten muutokset ja uusiokäyttö
- Yhteiskunnan sähköistymisen kiihtyminen ja energiatehokkuusvaatimukset
- Hajautetut energiajärjestelmät osana kaavoitusta ja suunnittelua
- Kiinteistöt osana sähköinfrastruktuuria
- Paikallisten energiaratkaisujen yleistäminen (kortteli- ja kaupunkiratkaisut)
- Uudistava ja elvyttävä rakentaminen
- Arvopohjan muuttuminen uusiokäytön suosimiseen
- Kaupunkien tiivistäminen jättäen enemmän tilaa vihersormille ja käytävälle
- Rakentamisen sijoittaminen brownfield-alueille
- Luonnonvarojen käytön vähentäminen ja erilaiset hybridiratkaisut

Alustavat vastuullisuusteemat

Sosiaalisen vastuullisuuden näkökulmasta alustavaksi teemoiksi nousevat asumisen viihtyvyys ja osaavat työntekijät

Tunnistetut ilmiöt ja muutostekijät

- Aukkaiden näköiset alueet ml. lähiyhteisöiden osallistaminen suunnittelussa
 - Monipuolistuneet perhemuodot ja sen myötä monipaikkainen ja pirstaloitunut asuminen
 - Muuntojoustavat tilat elävät käyttäjien mukana
 - Aukkaiden ja käyttäjien viihtyvyyden korostuminen
 - Asumisen laadun korostuminen
 - Rakennusten käyttötarkoitusten muutokset
 - Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ratkaisut
 - Tarve lähiluonnolle, vihersormille ja -käytävillä
-
- Kilpailu osaajista ja tähän liittyvät työssä oppimisen, täsmäkoulutuksen ja rekrytoivien koulutusohjelmien korostuminen
 - Alan veto- ja pitovoima sekä monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja inklusion (DEI) tärkeä roolin tässä
 - Ulkomaiset työntekijät
 - Tuottavuusloikka tekoälyn avulla
 - Rakentamisen automatisoituminen ja teollistuminen
-
- Työhyvinvointi
 - Työntekijöiden ja käyttäjien terveys ja turvallisuus
 - Ulkomaalaisen rakennusmateriaalin alkuperä ja työolosuhteet

Alustavat vastuullisuusteemat

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

Osaaminen ja monimuotoisuus

Terveyttä ja turvallisuus

Hallintotapaan tunnistetut teemat liittyvät läpinäkyvyyteen, arvoketjuihin ja yhteiskunnalliseen toimijuuteen

Tunnistetut ilmiöt ja muutostekijät

- Paine läpinäkyvyydelle ja jäljitettävyydelle kasvaa ja regulaatio kiristyy ml. tarve vertailukelpoiselle ja kattavalle tiedolle
- Kilpailu kierrätetyistä resursseista ja materiaalivirtojen läpinäkyvyys
- Reilun kilpailun varmistaminen
- Informaatiovaikuttaminen ja kyberhyökkäykset ja näihin varautuminen
- Eettisten toimintaperiaatteiden toteutuminen rakennusteollisuudessa ml. harmaan talouden* torjunta aliurakointiketjuissa ja hankinnan periaatteiden varmistaminen
- Nykyisten toimitusketjujen uudelleenjärjestyminen ja siitä syntyvä tarve paremmalle ymmärrykselle omasta arvoketjusta
- Yrittäjä- ja yritysvastuun korostuminen
- Riskienhallinnan ja huoltovarmuuden varmistaminen
- Talouskehityksen epävarmuus ja tämän vaikutukset työllisyyteen ja kansallisvarallisuuden kehitykseen
- Hinnan ohessa päätöksenteossa korostuu laatu, toimivuus ja ekologisuus
- Yhteiskehittäminen arvoketjun vastuullisuuden parantamiseksi
- Vihreän siirtymän teolliset ekosysteemit
- Eri toimijoiden sujuva yhteistyö digiratkaisuiden avulla

Alustavat vastuullisuusteemat

- **Läpinäkyvyys**
- **Vastuulliset arvoketjut**
- **Yhteiskunnallinen vastuu**
- **Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu**

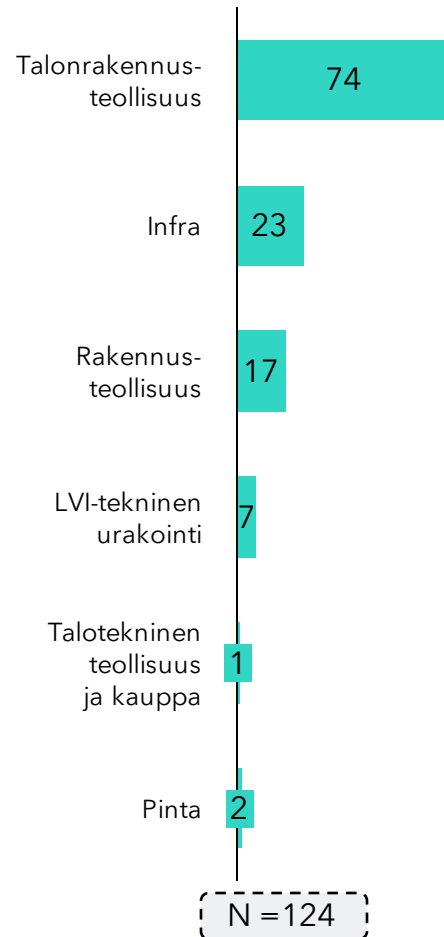
Liite 2: Sidosryhmäkyselyyn laajemmat tulokset

Sidosryhmäkysely keräsi vastauksia laajasti eri ryhmien keskuudesta, etenkin jäsenyritysten

Sidosryhmäkysely lyhyesti

- Kysely kohdennettu sekä RT:n jäsenyrityksille, että valikoiduille ulkoisille sidosryhmille
- Tarkoituksena oli saada laajempi näkemys mistä rakennusteollisuuden vaikutus ympäristöön ja yhteiskuntaan muodostuu ja millaisia odotuksia yrityksillä on rakennusteollisuuden vastuullisuustyölle.
- Verkkokysely oli auki **5.10 - 20.10.**
- Kyselyyn vastasi yhteensä **179** henkilöä **15:**sta sidosryhmästä.

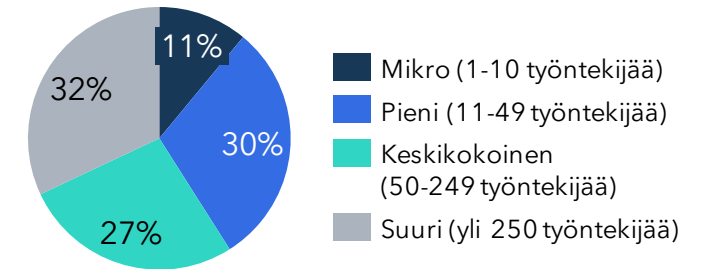
Jäsenyritykset

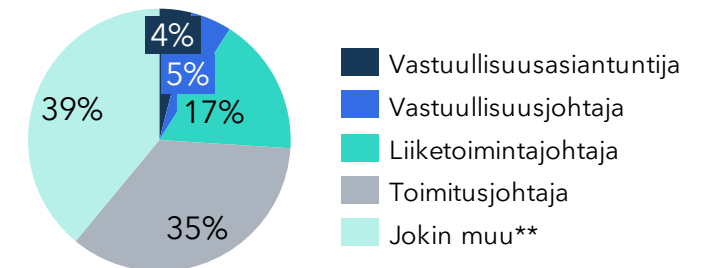
Ulkoiset

Jäsenyritysten koko

Jäsenyritysten vastaajien rooli

Kyselyllä haettiin näkemyksiä rakennusteollisuuden vaikutuksiin, sekä minkälaisia odotuksia alan vastuullisuustyölle on

Yleiskuva sidosryhmäkyselyn kokonaisuudesta

Keskeisimmät vastuullisuuden ilmiöt

Mitkä ovat mielestäsi rakennusteollisuuden keskeisimmät ja kriittisimmät vastuullisuuteen liittyvät ilmiöt?

Merkittävimmät negatiiviset ja positiiviset vaikutukset

Millainen negatiivinen/positiivinen vaikutus rakennusteollisuudella on nykyisin seuraaviin vastuullisuusteemoihin asteikolla 1-5?

Negatiiviset ja positiiviset vaikutukset tarkemmin

Millainen negatiivinen/positiivinen vaikutus rakennusteollisuudella on nykyisin seuraaviin vastuullisuusteemoihin asteikolla 1-5?

Tulevaisuudessa korostuvat teemat

Minkä teemojen merkitykset tulevat korostumaan tulevaisuudessa?

Merkittävimmät sidosryhmät ja näiden odotukset

Mitkä ovat yrityksellenne merkittävimmät sidosryhmät, jotka asettavat vaatimuksia ja odotuksia yrityksenne vastuullisuustyölle?

Kipupisteet ja toiveet tulevaisuuden työstä

Missä näet rakennusteollisuudella kokonaisuudessaan eniten kehitettävää vastuullisuustyön suhteen? Mitkä ovat suurimmat kipupisteet? Mitä toivoisit ulkoisten sidosryhmien ajattelevan/millaisena haluaisitte nähdä rakennustoimialan vastuullisuustyöstä tulevaisuudessa?

Keskeisistä vastuullisuuteen liittyvistä ilmiöistä on yksimielisyyttä, lisäksi ulkoiset sidosryhmät nostavat teknologian

■ Jäsenyritykset ■ Ulkoiset sidosryhmät ■ Haastateltavat

Ympäristövastuu

- Hiilijalanjäljen pienentäminen
- Materiaalien sekä raaka-aineiden kierrätys ja uusiokäyttö
- Energiatehokkuus ja päästöttömät rakennukset
- Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen
- Viherrakentaminen, rakentamisen vaikutus luontoon ja biodiversiteettiin
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen
- Teollisen tuotannon jätekysymykset

Rakentamisen laatu

- Rakentamisen ja lopputuotteiden laatu
- Rakennusalan koulutus ja osaamisen kehittäminen
- Tehokkuuden ja prosessien parantaminen

Sosiaalinen vastuu

- Työntekijöiden oikeudet, tasa-arvoisuus ja työolot
- Terveysten ja turvallisuuden takaaminen
- Eri ryhmien osallistaminen rakennusprojekteihin
- Vastuu ulkomaisista ja alihankintaketjun työntekijöistä
- Ihmiskaupan ja hyväksikäytön torjunta
- Kaupungistuminen

Yhteiskuntavastuu

- Rakennusalan yhteiskunnallinen viestintä
- Pyrkimys vastuulliseen suunnitteluun
- Lainsäädännölliset uudistukset
- Rakennusalan toimijoiden yhteistyö ja julkiset kilpailutukset
- Asuntorakentamisen vaikutus segregatioon
- Yhteiskehittämisen ja kumppanuusnäkökulma
- Vastuullisuus alihankintaketjuissa

Taloudellinen vastuu

- Harmaan talouden torjunta
- Verot ja lakisääteiset maksut
- Kannustimien hallinta ja kannattava liiketoiminta
- Työpaikkojen luonti
- Infrastruktuurin rakentaminen
- Vihreä rahoitus ja verohyödyt vastuullisesta toiminnasta

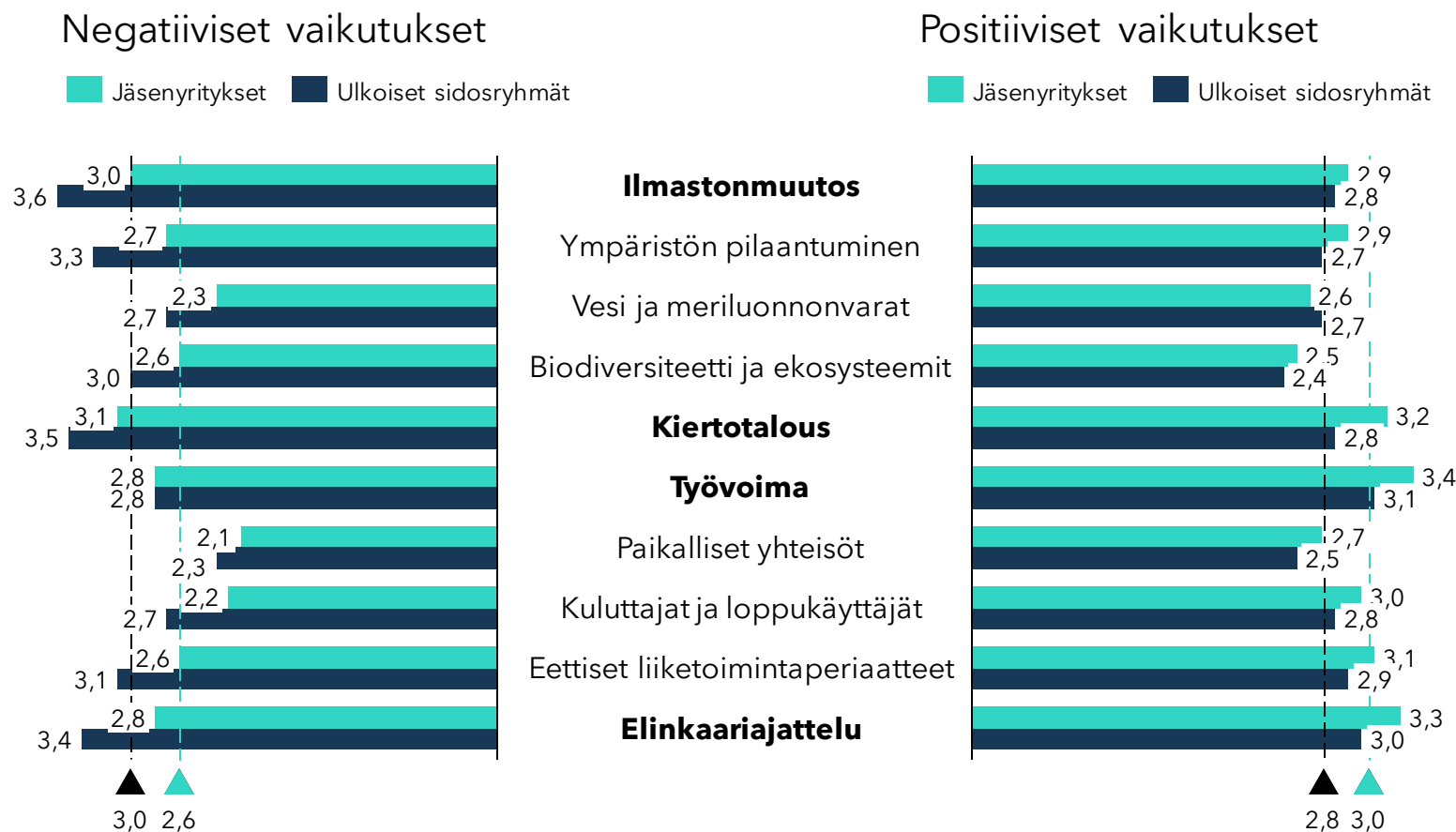
Teknologia ja innovaatio

- Teknologian rooli vastuullisuudessa
- Hiilijalan- ja kädenjäljen laskeminen
- Rakennesuunnittelun optimointi
- Modulaarisuus
- Puurakentamisen tukeminen tietomallinnuksessa
- Kiertotalouden mahdollistaminen

Suurimpina negatiivisina vaikutuksina nousee ilmastonmuutos ja kiertotalous, positiivisina työntekijät ja elinkaariajattelu

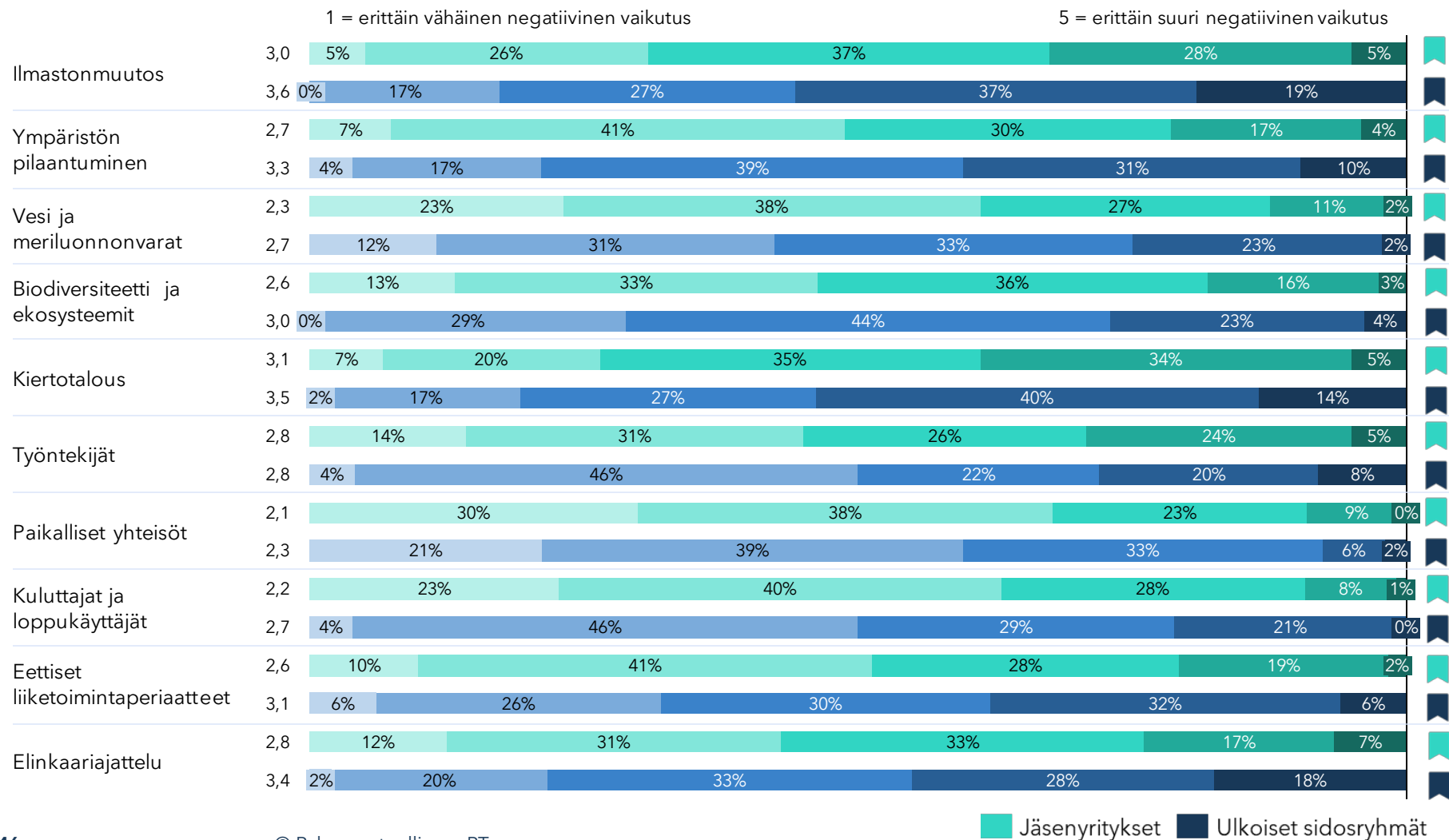
Rakennusteollisuuden nykyiset vaikutukset vastuullisuusteemoihin

Keskeisimmät havainnot

- Sekä sisäisten että ulkoisten ryhmien mielestä rakennusteollisuudella on suurin negatiivinen vaikutus **ilmastonmuutokseen** ja **kiertotalouteen**
- Paikalliset yhteisöt nähdään vähiten negatiivisten vaikutusten alaisina molemmissa vastaajaryhmissä
- Ryhmät ovat myös samaa mieltä suurimmista positiivisista vaikutuksista **työntekijöihin** ja **elinkaariajatteluun**
- Kaikki ovat myös sitä mieltä, että pienin positiivinen vaikutus rakennusteollisuudella on biodiversiteettiin

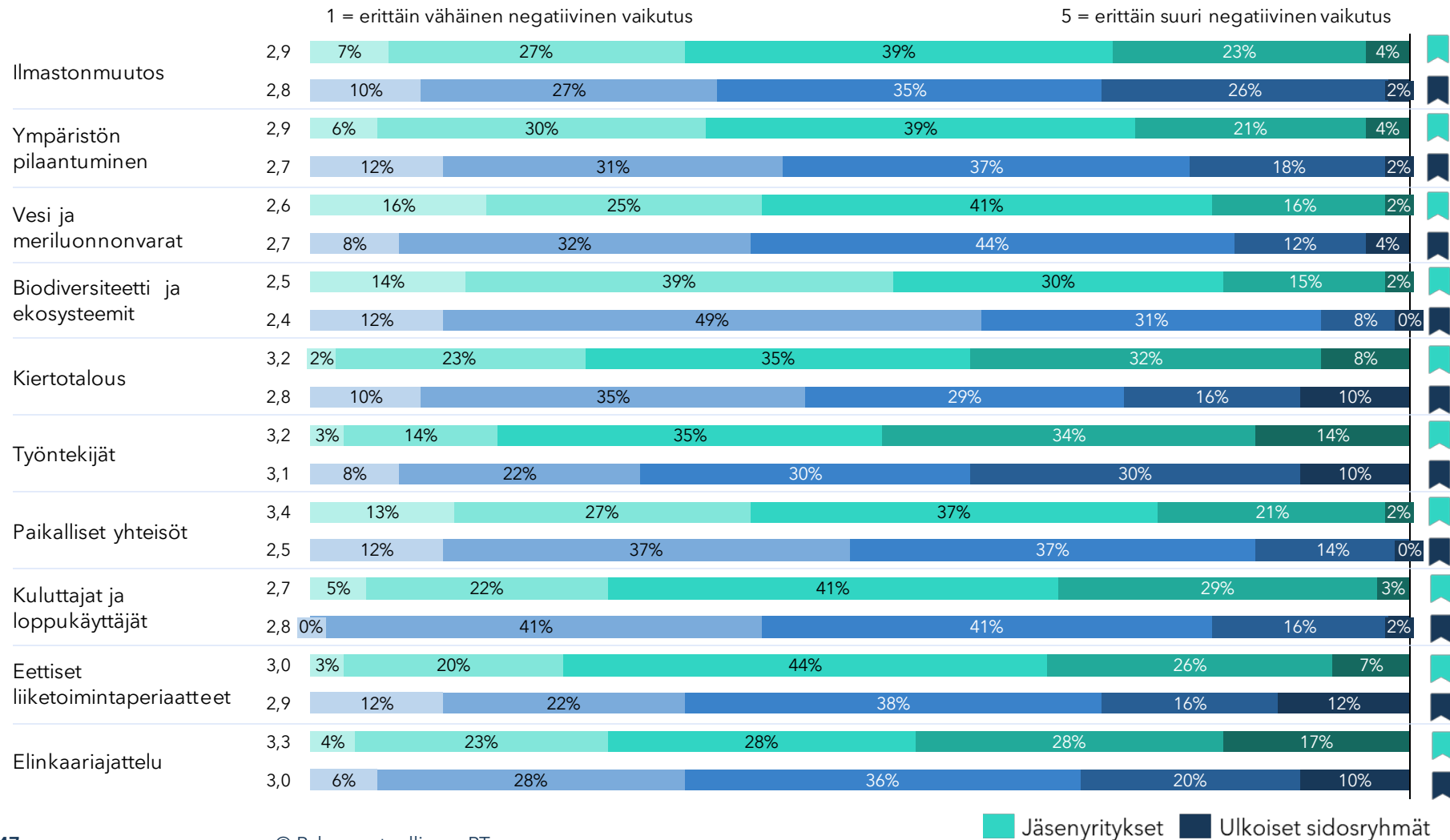
Rakennusteollisuuden nykyisten vaikutusten negatiivisuus korostui enemmän ulkopuolisten tahojen keskuudessa

Keskeisimmät havainnot

- Ulkoiset sidosryhmät arvioivat vaikutuksia keskimäärin enemmän negatiivisiksi kuin sisäiset
- **Erittäin suuri negatiivinen vaikutus** nousee ulkoisten keskuudessa kolmessa teemassa; **ilmastonmuutos, kiertotalous** ja **elinkaariajattelu**. Sisäisten mielestä vastaavia yhtä suuria vaikutuksia ei ole.

Jäsenyrityksillä oli positiivisempi mielikuva rakennusteollisuuden positiivisista vaikutuksista

Keskeisimmät havainnot

- Sisäiset sidosryhmät arvioivat vaikutuksia keskimäärin enemmän positiivisiksi kuin ulkoiset
- Erittäin suuria positiivisia vaikutuksia ei juurikaan nähdä** ympäristöön liittyvissä teemoissa
- Suurin ero keskiarvossa** ryhmien välillä löytyy teemasta **paikalliset yhteisöt**

Tulevaisuudessa korostuvat teemat nähdään vahvasti liittyvän ympäristövastuullisuuteen

Jäsenyritykset

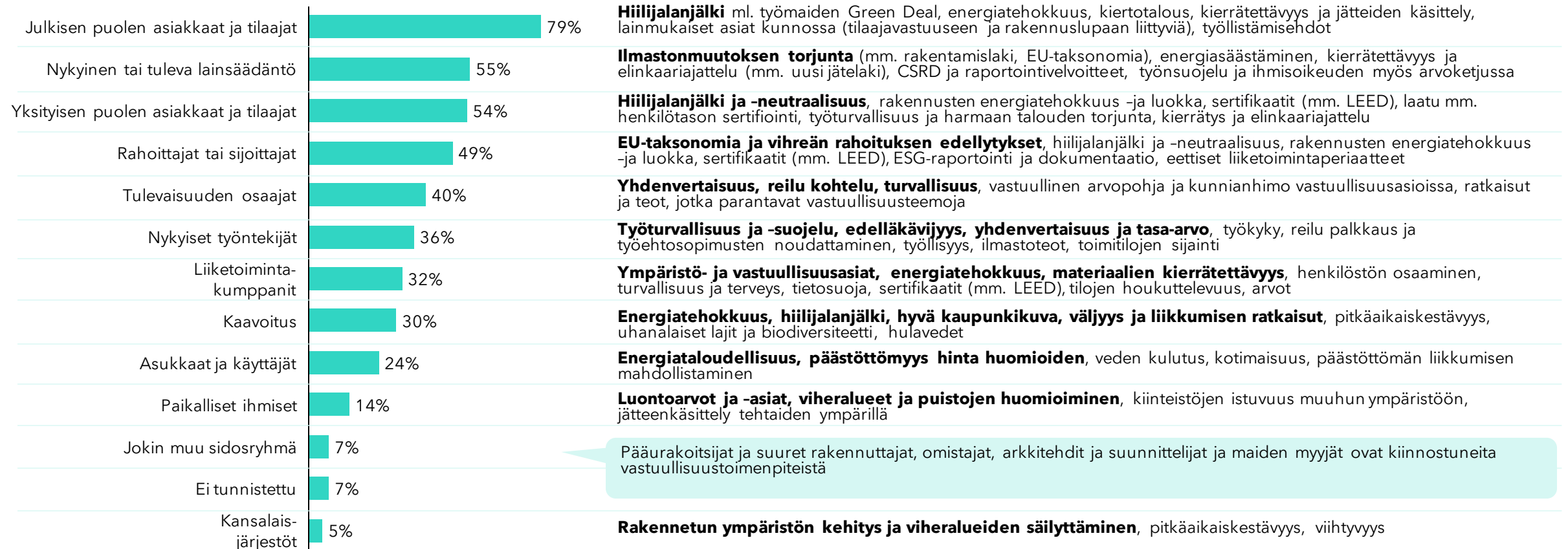
Ulkoiset sidosryhmät

Asiakkaat, lainsäädäntö ja rahoittajat ovat merkittävimmät sidosryhmät, jotka kirittävät jäsenyritysten vastuullisuustyötä

Merkittävimmät sidosryhmät, jotka asettavat vaatimuksia ja odotuksia jäsenyritysten vastuullisuustyölle,

% kaikista vastauksista

Kipupisteitä nähdään etenkin ympäristövastuullisuuden puolella ja maineessa, tulevaisuudelta toivotaan tekoja

Mitä kehitettävää jäsenyritykset näkevät

- Työolot, työturvallisuus ja laatu
- Ympäristövaikutukset ja kiertotalous
- Vastuullisuus ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- Asenteet ja koulutus
- Yhteistyö ja yhteistoiminta
- Innovaatiot ja teknologia

Mitä kehitettävää ulkoiset sidosryhmät näkevät

- 1 Ympäristövastuullisuus ja ilmasto
- 2 Asenteet, kulttuurin muuttaminen ja koulutus
- 3 Rakentamisen laatu ja vastuukysymykset
- 4 Elinkaariajattelu ja materiaalien kierrätys
- 5 Toimitusketjun vastuullisuus ja harmaa talous
- 6 Innovaatiot ja teknologia

Tulevaisuudessa

Rakennusteollisuus tekee **konkreettisia tekoja** vastuullisuuden parantamiseksi sekä **ympäristön** (ml. kiertotalous, päästöt, materiaalit) että **sosiaalisen vastuullisuuden** toimintamallit huomioiden. Positiiviset vaikutukset näkyvät ja **mielikuva alasta** on parempi. Toimiala on **ratkaisuhakuinen**, ottaa käyttöön **uusia innovaatioita** ja osoittaa **edelläkävijyyttä**. Toimialaa **kehitetään yhdessä** eri toimijoiden, verkostojen, rahoittajien ja loppukäyttäjien ja asiakkaiden kanssa.

Suurin osa tunnistetuista ilmiöistä kytkeytyy jo rakennusteollisuudelle määriteltyihin teemoihin

Havaintoja sidosryhmäkyselystä

- Vastauksissa nousivat hiilijalanjäljen pienentäminen, luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen, materiaalien kierrätys ja uusiokäyttö, energia tehokkuus ja uusiutuva energia, jätehuolto ja hiiltä sitovat rakentamismenetelmät.
- Tähän liittyen mainittiin myös jäähdytys/sopeutumiskyky muuttuvassa ilmastossa, purkamisen vähentäminen, vetytalous ja muovin käytön vähentäminen.

- Vastauksissa nousivat terveyden ja turvallisuuden takaaminen sekä työntekijöille että käyttäjille, työntekijöiden tasa-arvo, työntekijöiden osallistaminen, rakentamisen laatu ja estetiikka, elinympäristön viihtyvyys, muuntojousto, segregatio ja kuluttajien arvojen muuttuminen.
- Tähän liittyen mainittiin myös työntekijöiden saatavuus ja koulutus, yhteistyö oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa, innovaatiot ja kehitys.

- Vastauksissa nousivat harmaa talous, vastuulliset hankintakanavat, eettiset liiketoimintaperiaatteet, urakoiden ketjutukseen liittyvät velvoitteet, ulkomaisten työntekijöiden hyväksikäyttö, toimintatapojen läpinäkyvyys ja raportointi ml. EU-taksonomia.
- Tähän liittyen mainittiin myös kaavoitus, kuntien ja kaupunkien päätöksenteko, kaavoitus ja kaava- ja lupahakemusprosessin joustavuus sekä toimijoiden välinen laaja yhteistyö.

- Uudempina aihealueina nousi:
 - **Talous** ml. uudet rahoitusmallit, työpaikkojen luonti, alan kustannukset ja taloudelliset vaikutukset.
 - **Innovaatiot** ml. teknologian rooli vastuullisuudessa, digitalisaatio ja tekoäly taloteknisissä järjestelmissä, rakentamisen automatisointi ja resilienssi.
 - **Laajempi näkyvyys arvoketjujen kestävyteen** ml. Aliurakoitsijoiden rooli, eettiset liiketoimintaperiaatteet ja geopolittinen näkökulma hankintoihin.

Rakennusteollisuuden alustavat olennaiset teemat

Ilmastonmuutos

Resurssien käyttö

Elinkaari- vastuullisuus

Energia murros

Uudistava rakentaminen

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

Osaaminen ja monimuotoisuus

Terveellisyys ja turvallisuus

Läpinäkyvyys

Kestävät arvoketjut

Yhteiskunnallinen vastuu

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

Liite 3: Case study -haastattelujen laajemmät tulokset

Kohdennetuilla haastatteluilla haettiin näkemyksiä alan vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista eri teemoihin liittyen

Haastatteluteemat

- A. Intro ja esittäytyminen
- B. Toimialaa koskettavat merkittävimmät muutokset
- C. Rakennusteollisuuden vastuullisuus nyt ja tulevaisuudessa
- D. Keskustelu RT:lle alustavasti tunnistetuista vastuullisuusteemoista
- E. RT:n rooli ja odotukset RT:n vastuullisuustyölle
- F. Huomiot, palaute ja muut esille nousevat asiat

Kysymykset

1. Kerro roolistasi, toimialastasi/organisaatiostasi ja siitä, miten se linkittyy rakennusteollisuuteen. Oletko tehnyt yhteistyötä RT:n kanssa?
2. Mitkä ovat mielestänne rakennusalan keskeisimmät ja kriittisimmät muutokset nyt ja tulevaisuudessa?
3. Mitkä asiat tulevat ensimmäisenä mieleen, kun ajattelet vastuullisuutta rakennusalalla?
4. Onko jotain teemoja, jotka eivät ole vielä keskeisiä, mutta joiden merkitys kasvaa tämän vuosikymmenen aikana? (5-10 vuoden aikana)
5. Rakennusteollisuus on alustavasti tunnistanut seuraavat vastuullisuusteemat heille olennaisiksi. Mitä ajatuksia näistä herää? Ja puuttuuko jotain olennaista?
6. Mikä näistä teemoista on mielestäsi kriittisin? Miten rakennusalan pitäisi painottaa näitä? Mihin teemoihin sen toiminta vaikuttaa näistä eniten?
7. Mitä mahdollisuuksia ja/tai haasteita näet rakennusalan toiminnalle liittyen näihin vastuullisuusteemoihin?
8. Kuinka vahvasti nämä teemat kytkeytyvät teidän organisaationne vastuualueisiin ja tehtäviin?
9. Millainen rooli RT:llä pitäisi olla alan vastuullisuustyön kehityksessä? Millaisia odotuksia teillä on RT:n vastuullisuustyölle?
10. Onko mitään muuta mitä haluaisit nostaa esiin tai antaa palautetta RT:n vastuullisuustyöhön liittyen?

Sidosryhmähaastatteluja tehtiin 12 kappaletta ja ne kattoivat näkemyksiä läpi rakennusalan arvoverkon

#	Arvoverkon näkökulma / sidosryhmä	Haastateltu yritys/organisaatio
1	Alueiden käytön suunnittelu tai lainsäädäntö	Ympäristöministeriö
2	Kaavoitus ja valmistelu tai julkiset hankinnat	Vantaan kaupunki
3	Rakennushanke	GRK
4	Rakennusten käyttö/rakennuttaja	HOAS
5	Uusiokäyttö	Ytekki Oy
6	Materiaalit ja rakennustuotteet / teknologia	Rudus
7	Talotekniset ratkaisut	Are
8	Logistiikka	SKAL
9	Työntekijät/ Osaaminen, työehdot ym.	Rakennusliitto
10	Kansalaisjärjestöt / ihmisoikeudet	Finnwatch
11	Kansalaisjärjestöt	WWF
12	Poliitikot	Eduskunta

Haastateltavien mukaan keskeiset tulevaisuuden muutostekijät liittyvät ilmastoon, toimintatapojen muutokseen ja sääntelyyn

Ympäristövastuu

Ilmastonmuutoksen sopeutuminen ml. sään ääri-ilmiöihin varautuminen, kiinteistöjen jäähdytystarpeiden huomioonottaminen

Ilmastonmuutoksen hillintä ml. sääntelyn kiristyminen, kädenjäljen ymmärtäminen

Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ml. regeneratiivinen rakentaminen

Kiertotalousinnovaatiot ympäristövaikutusten vähentämiseksi ml. vähähiiliset tuotteet, uusio- ja kierrätysmateriaalien markkinat

Sosiaalinen vastuu

Väestön liikkeet ja ilmastopakolaisuus ml. uusien työntekijöiden integrointi ja koulutuskysymykset

Ymmärrys vastuullisuusasioista ja muutos käyttäytymisessä ml. luonnonvaratietoisuus ja kiertotaloussiirtymä, 'social tipping points'

Väestön ikääntyminen ja alhainen syntyvyys ml. työntekijä- ja aluekehityskysymykset

Hyvä hallintotapa

Sääntelyn lisääntyminen ml. vastuullisuus ehtona liiketoiminnalle

Ohjaavat rahoitusmarkkinat ml. vihreiden hankkeiden priorisointi ja edut rahoituksessa

Arvoketjujen vaatimukset ml. vahvistuneet vetoomukset vastuullisesta toiminnasta

Turvallisuuden kehittäminen ml. elinympäristön ja kiinteistöjen turvallisuuden huomioonottaminen, sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen hillintä, työolosuhteet ja harmaa talous nousivat keskustelussa merkittävimpinä nykyhetken osa-alueina

Ympäristövastuu

- 1 Ilmastonmuutoksen hillintätoimet** ml. sääntelyyn vastaaminen ja nettonollatavoitteet
- 2 Rakennusmateriaalit ja kiertotalous** ml. käyttötarkoitusten muutokset ja materiaalien uudelleenkäyttö
- 3 Energiatehokkuus ja energiamuodot** ml. uusiutuvan energian ratkaisut

Muita esille nousseita teemoja: elinkaariajattelu, koulutuksen tarve ympäristöasioissa ml. kierrätyskäytännöissä, biodiversiteetti, TKI, konkreettiset vastuullisuusteot

Sosiaalinen vastuu

- 1 Työntekijöiden oikeudet** ml. palkkaus, työajat ja turvallisuus
- 2 Työntekijöiden monimuotoisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo** ml. naisten ja ulkomaisten työntekijöiden asema rakennusalalla
- 3 Laatu** ml. asumisen viihtyvyys sekä terveellisyys ja turvallisuus käyttäjille

Muita esille nousseita teemoja: huolellisuusvelvoitteen noudattaminen, kaupungistuminen, digitalisaatio, segregatio, oletusten ohjaama kehitys ml. oletus autoilusta hallitsevana liikkumisen muotona

Hyvä hallintotapa

- 1 Harmaa talous** ml. pimeä palkanmaksu ja veronkierto
- 2 Vuorovaikutus** ml. yhteiskehittäminen ja kumppanuusnäkökulmien yleistyminen
- 3 Alihankintaketjujen vastuullisuus** ml. tilaajavastuun noudattaminen

Muita esille nousseita teemoja: kasvava sääntely, viherpesu, eroavaisuudet julkisen ja yksityisen sektorin kehitystahdeissa, vihreä rahoitus, vastuullisen toiminnan tuomat verohyödyt

Rakennusalalta odotetaan konkreettisia ja kokonaisvaltaisia tekoja, RT:ltä fasilitoivaa ja lainsäädäntöä kehittävää roolia

Odotukset rakennusalan vastuullisuustyölle

Konkreettiset teot

- Asioiden aito eteenpäin vieminen ja näistä viestiminen
- Yhteisen ja selkeän pitkän aikavälin tavoitteen ja tahtotilan asettaminen
- Vastuullisuustyön edelläkävijyys

Ymmärryksen kasvattaminen

- Tietämys alaa koskevasta sääntelystä ja siihen liittyvistä toimenpiteistä viestiminen

Kokonaisvaltaisuus

- Kestävyyden koko kirjon huomioonottaminen; ekologisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmasta
- Parhaan saatavilla olevan tiedon käyttäminen vastuullisuustyön pohjana
- Huolellisuusvelvoitteen noudattaminen koko arvoketjussa

Odotukset RT:n roolille

Fasilitoiva rooli

- Rakentava, keskusteleva, koordinoiva ja kannustava osapuoli
- Alusta, joka mahdollistaa eri toimijoiden välisen yhteistyön
- Jäsenyritysten yhteentuoja

Lainsäädännön kehittäminen ja vaikuttaminen

- Lainsäädännön tulkitsemisen ja konkretisoimisen asiantuntija
- Lainsäädäntöä eteenpäin vievä ja kehittävä
- Lainsäädännön ja elinkeinoelämän yhteyden ylläpitäjä

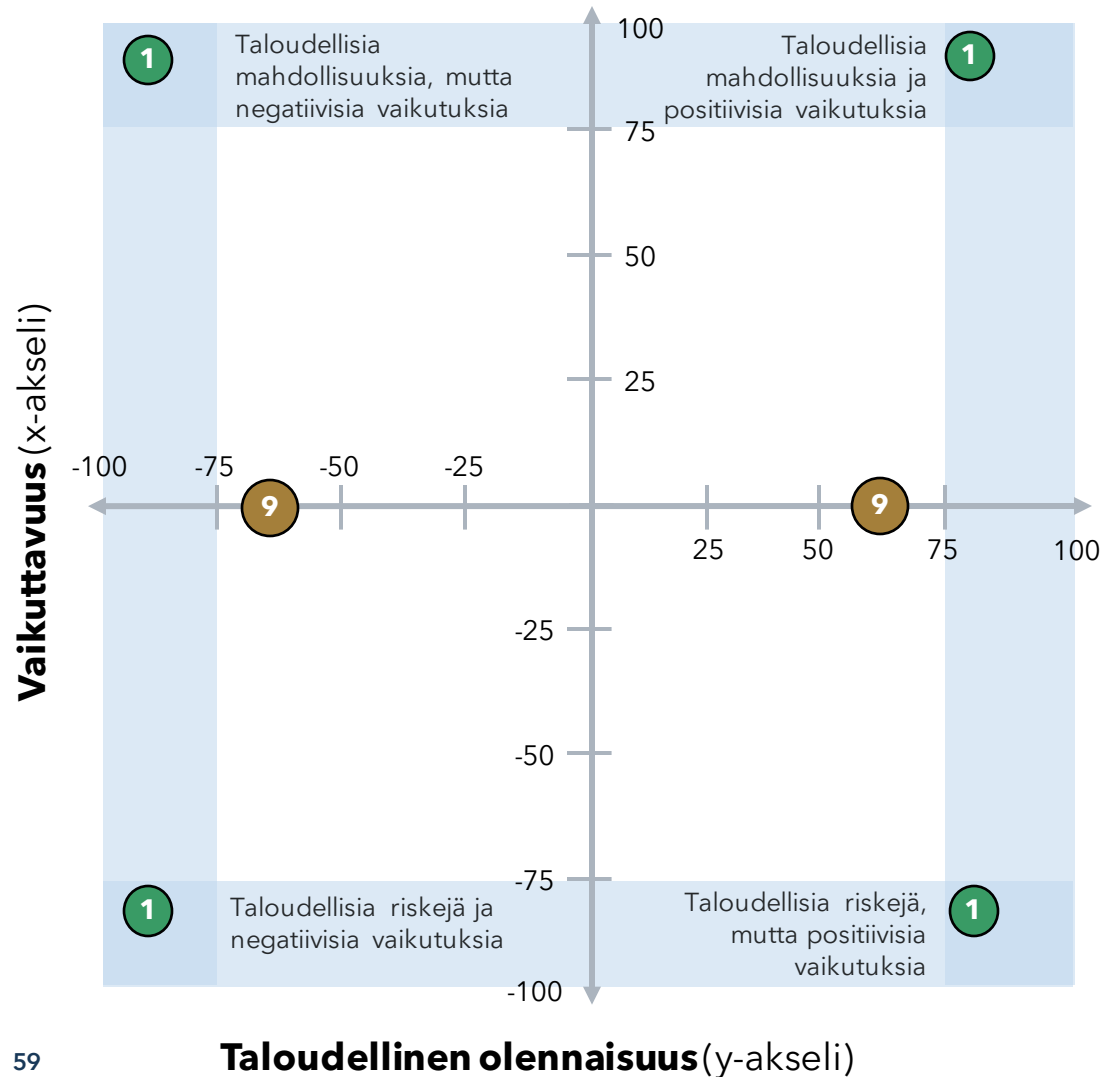
Suunnan näyttäminen

- Vastuullisuustyön edelläkävijä
- Oma jäsenkuntaa eteenpäin vievä ja sitä ohjaava toimija

Liite 4: Teemojen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arvio

Matriisi osoittaa sekä mahdolliset positiiviset että negatiiviset ulottuvuudet molemmilla akseleilla

ESIMERKKI

Miten matriisia tulkitaan

1 Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos on matriisissa kaikissa neljässä ulottuvuudessa mikä kertoo siitä, että ilmastonmuutoksella on:

- Taloudellisia mahdollisuuksia **ja** rakennusteollisuudella on aiheeseen negatiivisia ja positiivisia vaikutuksia
- Taloudellisia riskejä **ja** rakennusteollisuudella on aiheeseen negatiivisia ja positiivisia vaikutuksia

9 Läpinäkyvyys

Läpinäkyvyys on matriisissa vain kahdessa ulottuvuudessa ja se kertoo siitä, että rakennusteollisuudella on teemaan liittyviä

- Negatiivisia vaikutuksia, **mutta** rakennusteollisuudelle ei synny teemasta taloudellisia riskejä tai mahdollisuuksia
- Positiivisia vaikutuksia, **mutta** rakennusteollisuudelle ei synny teemasta taloudellisia riskejä tai mahdollisuuksia

Sininen alue osoittaa rakennusteollisuudelle olennaiset teemat. Kynnysarvoksi siniselle alueelle määritettiin 75.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Alan toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi esimerkiksi energiatehokkuuden parantamisella ja vähähiilisiä materiaaleja hyödyntämällä.
- Ilmastonmuutoksen sopeutumiseen varautuvat ratkaisut muun muassa jäädytystarpeiden huomioiminen, hulevesien hallinta ja sopeutumisen huomioivat kaavoituskäytännöt.

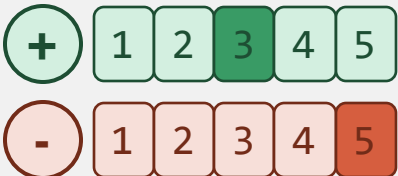
Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Rakennetun ympäristön ja rakentamisen elinkaaren aikaiset päästöt muun muassa fossiilisen energian ja hiili-intensiivisten materiaalien käytöstä johtuen.
- Maankäyttöön muutoksiin liittyvät päästöt ml. metsien hakkaaminen

Laajuus

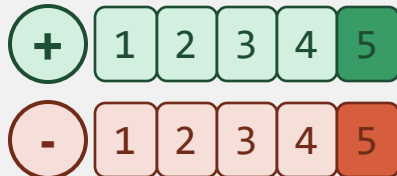
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Rakennusten ja rakentamisen energiankäyttö vastaa 30 %¹ energian loppukäytöstä ja aiheuttaa n. 35 %¹ kaikista kasvihuonekaasupäästöistä
- Sidosryhmätyöskentelyssä kävi ilmi, että alan teot ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi voisivat olla kunnianhimoisempia.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Rakennettu ympäristö koskettaa kaikkia ihmisiä
- Kaupunkikehityksen ja kaupungistumisen myötä rakentamistarve kasvaa, mikä johtaa vaikutusten laajaan mittakaavaan.

Korjattavuus

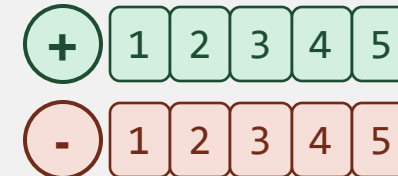
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Kasvihuonekaasujen poistuminen ilmakehästä on hidasta vaikka päästöjä saataisiinkin vähennettyä
- Rakennusten ja infrastruktuurin elinikä on useita kymmeniä vuosia - uudistamisen tarve toteutuu hitaasti.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Ilmastonmuutokseen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen läpi rakennusteollisuuden arvoketjun ja aroverkon aina rakennuskohteiden suunnittelusta niiden ylläpitoon. Ilmastonmuutos kattaa sekä hillintätoimet että ilmastonmuutokseen sopeutumisen.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

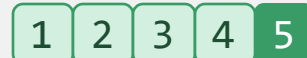
- Mahdollisuus uusille tuotteille ja palveluille kysynnän kasvaessa esim. hiilijalanjälkeä laskevat ja energian kulutusta vähentävät tuotteet ja palvelut sekä sopeutusratkaisut esim. tulvasuojaukset.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

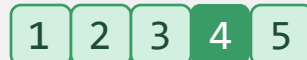
- Sopeutuminen vaatii infran kehittämistä, joka luo investointimahdollisuuksia esim. hulevesiä läpäisevät materiaalit ja älykkäät rakennusjärjestelmät.
- Hillintään liittyvät uudet teolliset investoinnit, esim. vihreän betonin ja teräksen tuotanto ja energiaratkaisut.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Ilmastonmuutoksen huomioiva liiketoiminta mahdollistaa paremmat rahoitusehdot. Pidemmällä aikavälillä rahoituksen saaminen voi olla vaikeaa, jos ilmastonmuutosta ei ole huomioitu.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Sopeutuminen lisää kustannuksia, etenkin jos toimiin tartutaan liian myöhään esimerkiksi vakuutuskustannukset voivat nousta.
- Riittämättömät hillintätoimet voivat vaikuttaa yrityksen maineeseen ja asiakassuhteisiin negatiivisesti.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Sopeutuminen voi vaatia äkillisiä investointeja, etenkin jo toimiin tartutaan liian myöhään esimerkiksi tulvavallien rakentaminen ja rakennusten säänkestokyvyn parantaminen.
- Investointeja tarvitaan myös osaamisen kehittämiseen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Ilman riittäviä toimia rahoituksen saaminen tulevaisuudessa vaikeutuu. Esimerkiksi EU-taksonomian kriteereissä on mukana sekä ilmastonmuutoksen hillintä että sopeutuminen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Resurssien käyttö

Resurssien käyttö

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Resurssitehokkuutta parantavat toimenpiteet, kuten tuotantoprosessien optimointi, jätteiden määrän minimointi ja logistiikan ja hankintaprosessien optimointi.
- Erilaiset toimenpiteet, joilla luonnon raaka-aineita hyödynnetään vastuullisella tavalla esimerkiksi vähennetään jätteiden määrää.
- Neitseellisten raaka-aineiden käytön vähentäminen ja korvaaminen uusio- ja kierrätysmateriaaleilla.

Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Luonnonvarojen käyttö mm. luonnonkivi ja raaka-aineiden hankinta ulkomailta.
- Laajemmin myös muiden luonnonvarojen kuten energian, ilman ja veden kulutus.
- Resurssien käytön yhteydessä syntyvät päästöt ilmaan, maaperään ja vesistöihin.

Laajuus

Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Rakennusteollisuus on huomattava raaka-aineiden käyttäjä Suomessa.
- Globaalilla tasolla rakennusala käyttää 50 %¹ maailman raaka-aineista.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Rakennusalan resurssien käyttö koskettaa suurta osaa arvoketjua, materiaalien louhinnasta elinkaaren loppuun asti.

Korjattavuus

Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Materiaalien uudelleenkäyttö ja kierrättäminen on tällä hetkellä haastavaa, esim. materiaalien puhtauden ja soveltuvuuden osalta.
- Materiaalitehokkuus ja uusiokäyttö on kuitenkin lisääntynyt, esim. kierrätetyt betonielementit.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Sidosryhmät korostivat, että neitseellisten materiaalien käyttö on tällä hetkellä vielä yleistä, koska resursseja on saatavilla, mutta käytön vähentäminen ja korvaaminen muilla materiaaleilla yleistyy tulevaisuudessa.

Resurssien käyttö

Resurssien käyttö viittaa luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestäväan käyttöön. Laajemmassa merkityksessä mukaan luetaan ilma, vesi, maa ja maaperä.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYyntI & KUSTANNUKSET

- Uuden liiketoiminnan kehittäminen uusio- ja kierrätysmateriaalien ympärille.
- Tehokkaampi jätteiden hallinta ja kierrätys voivat pienentää esim. sääntelyyn liittyviä kustannuksia.

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Investoinnit uusio- ja kierrätysmateriaalin markkinoihin, tuotteisiin ja palveluihin.

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Uusio- ja kierrätysmateriaalien huomioiminen liiketoiminnassa mahdollistaa paremmat rahoitusehdot (linkittyminen EU-taksonomiaan). Pidemmällä aikavälillä rahoituksen saaminen kytkeytyy neitseellisten materiaalien kulutuksen vähentämiseen.

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYyntI & KUSTANNUKSET

- Kustannusten nousu raaka-aineiden saatavuudesta johtuen ml. raaka-aineketjujen uudelleen järjestäminen, kuljetukset, toimittajasuhteiden luominen.

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Mahdolliset investoinnit liiketoimintamallien uudistamiseen ja materiaalien kulutuksen vähentämiseen.

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Liian vähäinen uusio- ja kierrätysmateriaalien käyttö voi heikentää rahoituksen ehtoja ja saatavuutta.

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Elinkaarivastuullisuus

Elinkaarivastuullisuus

+ Positiivisia vaikutuksia

Todellisia Potentiaalisia

- Rakennusten ja infrastruktuurin käyttöiän pidentyminen suunnittelun ja mm. taloteknisten ratkaisujen sekä oikeanlaisen ylläpidon kautta.
- Rakennusten elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten vähentäminen mukaan lukien energiankulutus ja päästöt.
- Jätteiden määrän vähentäminen ja raaka-aineiden säästäminen kokonaisvaltaisten kierrätys- ja kiertotalousmallien (closed-loop) kautta.

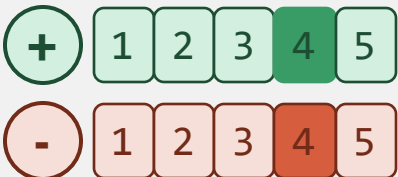
- Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia Potentiaalisia

- Materiaalihukka ja -kulutus sekä elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset mukaan lukien energiankulutus ja päästöt.
- Erityisesti suunnittelun ja rakentamisen aikaiset päätökset, jotka vaikuttavat elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin ml. energiatehokkuus, materiaalityökäyttö ja muuntojoustavuus.

Laajuus

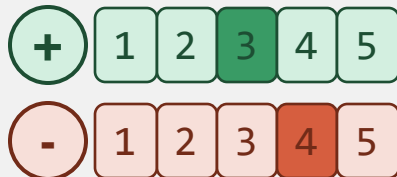
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Rakennuksia ja rakennusmateriaaleja uudelleen käytetään tai hyödynnetään uudelleen samassa tarkoituksessa vielä hyvin marginaalisesti. Sidosryhmätyöskentelyssä nostettiin esiin tähän liittyvä merkittävä potentiaali.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Vaikutukset ovat mittakaavaltaan hyvin laajalle levinneitä johtuen rakennetun ympäristön laajuudesta.
- Elinkaarivastuullisuutta voidaan soveltaa laajasti koko rakennusteollisuuden arvoverkossa.

Korjattavuus

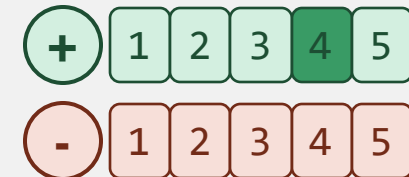
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Materiaalien uudelleenkäyttö ja kierrättäminen on tällä hetkellä haastavaa, esim. materiaalien puhtauden ja soveltuvuuden osalta.
- Materiaalitehokkuus ja uusiokäyttö ovat kuitenkin lisääntyneet, esim. kierrätetyt betonielementit.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Sidosryhmät korostivat, että kokonaisvaltaiset kiertotalousmallit ja -markkinat ovat vielä tuloillaan.

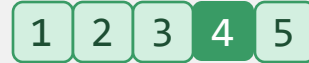
Elinkaarivastuullisuus

Elinkaarivastuullisuudella pyritään pitkäikäisiin rakennuksiin, infrastruktuuriin ja materiaalien kiertoon ja uusiokäyttöön. Teemassa huomioidaan koko rakennuksen elinkaaren aikaiset vaikutukset aina suunnittelusta rakennusten käyttöönottoon ja huoltamiseen sekä rakennuksen elinkaaren päättyessä purkamiseen ja uusiokäyttöön.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Rakennusmateriaalien kierrätys ja uudelleenkäyttö purkuvaiheessa säästävät kustannuksia, kun osia hyödynnetään uudelleen.
- Elinkaaren aikaisen energiakulutuksen ja ympäristökuormituksen laskeminen ja tätä kautta kustannusten pienentyminen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Elinkaarivastuullisuuteen liittyy vielä paljon investointipotentiaalia muun muassa usio- ja kierrätysmateriaalimarkkinan kehittymisen edetessä.
- Elinkaarimallit voivat luoda uusia investointimahdollisuuksia myös energiatehokkuuden ja päästöjen vähentämisen yhteyteen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Elinkaarivastuulliset kohteet nähdään arvokkaampina sijoituksina, mikä voi taata hankkeille enemmän rahoitusta tai paremmat rahoitusehdot.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Riittämättömät toimet elinkaarimalleihin sopeutumiseen lisäävät kustannuksia esim. materiaalihankintoihin ja henkilöstön koulustarpeisiin liittyen.
- Uusien rakennusmateriaalien mahdolliset odottamattomat vaikutukset esim. terveyteen tai laatuun ja sen vaikutukset kustannuksiin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Teknologian ja sääntelyn nopea kehitys aiheuttaa investointien jatkuvan viiveen tai jatkuvan päivittämisen tarpeen lyhyiden ajanjaksojen välillä.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Sijoittajat voivat olla varovaisempia uusien ja innovatiivisten hankkeiden suhteen, mikä voi vaikuttaa rahoituksen saatavuuteen ja ehtoihin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Energiamurros

Energiamurros

+ Positiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Energiasiirtymän mahdollistaminen uusiutuvan energian ratkaisulla muun muassa maalämpö ja aurinkopaneelit.
- Energiatohokkuuden parantaminen esimerkiksi erilaisilla lämmön talteenotto- ja optimointiratkaisulla.
- Tehokkaan lämmityksen ja viilennyksen mahdollistaminen.
- Energiaintensiivisten materiaalien valmistusprosesseihin liittyvät innovaatiot.

- Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Rakennusteollisuudelle tärkeiden raaka-aineiden, kuten betonin ja teräksen valmistus vaatii erittäin suuria määriä energiaa.
- Pienillä toimijoilla rajalliset resurssit toteuttaa toimintaansa energiatehokkaasti ja esim. luopua fossiilista polttoaineista vanhan kaluston vuoksi.

Laajuus

Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

1 2 3 4 5

1 2 3 4 5

- Energiamurroksen ratkaisuja hyödynnetään nykyään rakennusteollisuudessa kasvavissa määrin.
- Rakennusteollisuus käyttää yhä energiaintensiivisiä materiaaleja.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

1 2 3 4 5

1 2 3 4 5

- Energiatohokkuutta ja uusiutuvaa energiaa voidaan soveltaa laajasti koko rakennusteollisuuden arvoverkossa.

Korjattavuus

Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

1 2 3 4 5

- Energiamurros on pitkälle kehittynyt ja uusiutuvan energian hinta on kilpailukykyinen /kustannustehokas.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

1 2 3 4 5

1 2 3 4 5

- Energiamurrokseen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

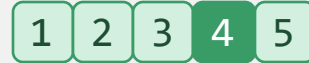
Energiamurros

Siirtyminen uusiutuvaan energiaan perustuvaan energiajärjestelmään, jossa hajautetut energiajärjestelmät yleistyvät ja yhteiskunnan sähköistyminen kiihtyy. Murrosta vauhdittavat rakentamisen energiatehokkuuden parantuminen ja älykkäät talotekniset järjestelmät.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Siirtyminen uusiutuviin energialähteisiin, kuten aurinko- ja tuulivoimaan voi alentaa energiakustannuksia ja riippuvuutta perinteisistä energialähteistä.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Uudet uusituvan energian käyttöön ja energiatehokkuuteen liittyvät investoinnit muun muassa vanhoihin rakennuksiin. Tätä vauhdittaa myös EU:n kiristynyt energiasääntely mm. EPBD.
- Investoinnit energiainfrastruktuuriin, tuulivoimaan ja vetytalouteen

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Energiatehokkaammat kiinteistöt voivat parantaa rahoituksen ehtoja ja saatavuutta.
- Rakennusten älykkyyden kehittäminen mm. energian käytön optimoinnin osalta voi lisätä kiinteistöjen houkuttelevuutta sijoittajien näkökulmasta.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Rakennuskustannusten nousu lyhyellä -aikavälillä.
- Energia- ja ratkaisujen vaatimien kriittisten raaka-aineiden saatavuushaasteet.
- Hinta-vaihtelut tuulen ja auringon vaihtelusta johtuen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten rakentaminen ja energiatehokkaiden rakennusten kehittäminen voi vaatia perinteistä korkeampia alkuinvestointeja.
- Energian hinnan vaihtelun ja sääntelyn muutosten mahdollinen vaikutus investointien kannattavuuteen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Huonomman energialuokituksen omaavien ja fossiilisella energialla toimivien rakennusten arvo ja rahoituksen saatavuus voi heikentyä.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Uudistava rakentaminen

Uudistava rakentaminen

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Luonnon monimuotoisuuden säilyminen brownfield-alueita hyödyntäen.
- Neitseellisten materiaalien käytön väheneminen ja korvaaminen uusio- ja kierrätysmateriaaleilla.
- Ympäristön tilaa elvyttävät ja korjaavat käytännöt, esim. viherrakentaminen, maisemointi, alkuperäisten ympäristöjen palauttaminen, esim. niityt

Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia

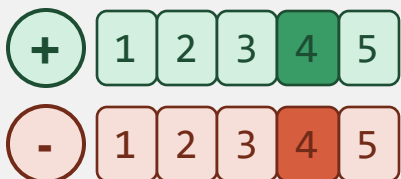

Potentiaalisia

- Luonnonvarojen käyttö, mm. luonnonkivi ja raaka-aineiden hankinta.
- Kaupunkiympäristön luontokato osittain lisääntyneen greenfield-rakentamisen myötä.
- Resurssien kuluttamisen vaikutus ekosysteemeihin ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.
- Kasvihuonekaasujen, jätteiden ja saasteiden tuottaminen ovat myös luontokadon ajureita.
- Rakentamisen yhteydessä syntyvät melu- ja valosaasteet.

Laajuus

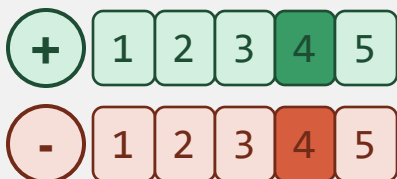
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Rakennusalalla on Suomen toimialoista kuudenneksi suurimmat vaikutukset luontokatoon.¹
- Rakennusalalla on Suomen toimialoista viidenneksi suurimmat vaikutukset maankäyttöön.¹

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Suurin osa rakennusalan aiheuttamasta biodiversiteettikadosta tapahtuu kotimaassa, mutta noin kolmanneksen on arvioitu tapahtuvan ulkomailla.¹

Korjattavuus

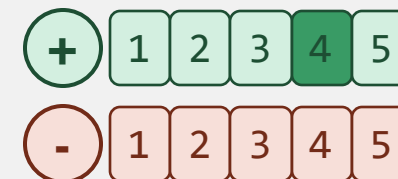
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Luonnon monimuotoisuuden palauttaminen ja ekosysteemien korjaaminen on erittäin vaikeaa.
- Materiaalien uudelleenkäyttö ja kierrättäminen on tällä hetkellä haastavaa, esim. materiaalien puhtauden ja soveltuvuuden osalta.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Uudistava rakentaminen ei ole vielä saavuttanut täyttä potentiaaliaan. Sidosryhmät mainitsevat sen tulevaisuudessa enenemissä määrin tärkeänä teemana.

Uudistava rakentaminen

Uudistavaan ja elvyttämään painottuva rakentaminen luontopositiivisen siirtymän mahdollistamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi, brownfield-alueiden hyödyntäminen, luonnonvarojen käytön vähentäminen sekä monimuotoisten viheralueiden lisääminen.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Uusien luontopositiivisten ratkaisuiden ja markkinoiden luominen.
- Resurssitehokkuus, jolla on myös kustannussäästöjä.
- Ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, jolla on yhteys myös alan maineeseen ja tulokseen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Uudet investointimahdollisuudet esimerkiksi vanhan rakennuskannan uudistaminen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Biodiversiteetin edistäminen voi parantaa rahoituksen ehtoja ja saatavuutta mm. EU-taksonomian kautta.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Luontokato on systeminen riski liiketoiminnalle ja yhteiskunnalle.
- Ekosysteemipalveluiden heikkenemisellä (mm. maaperän muodostuminen, hapentuotanto, kasvien tarjoama suoja tulvia ja myrskyjä vastaan) on suoria vaikutuksia liiketoiminnan jatkuvuuteen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Biodiversiteetin heikkeneminen vaikuttaa mm. ilmastonmuutoksen kiihtymiseen, joka voi tuoda äkillisiä investointitarpeita liittyen esimerkiksi sään ääri-ilmiöihin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Sijoituskohteiden negatiiviset vaikutukset biodiversiteettiin ja ekosysteemien tilaan nähdään enenemissä määrin riskinä, jolloin ne vaikuttavat rahoituksen ehtoihin ja saatavuuteen. Biodiversiteetti on myös yksi EU-taksonomian ympäristökriteereistä.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia Potentiaalisia

- Korkeampi viihtyvyys rakennusten ominaisuuksien ja laadun paranemisen sekä viherrakentamisen myötä.
- Etenkin ilmastonmuutoksen sopeutumisella voidaan vaikuttaa viihtyvyyteen esimerkiksi asuntojen tehokkaammalla jäähdytyksellä ja auringolta suojaamisella, kuten varjoa tuovien parvekkeiden ja ikkuna-paneelien avulla.
- Muuntojoustavat tilat mahdollistamassa monipaikkaista asumista ja työskentelyä.
- Ihmisten sujuvan liikkumisen mahdollistaminen lisää myös viihtyvyyttä.

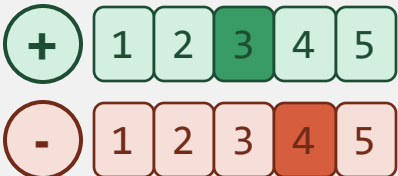
Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia Potentiaalisia

- Viihtyvyyden heikkeneminen esimerkiksi sisäilmaongelmien vuoksi.
- Viheralueiden puute ja luonnon siirtyminen kauemmas ihmisistä.
- Olemassa olevan asuntokannan esteellisyys.
- Kaupungistumisen vaikutukset asumisen hintaan.
- Alueiden eriytyminen ja sen negatiiviset vaikutukset asumisen viihtyvyyteen ja turvallisuuteen.
- Pienet asunnot ja niiden vaikutukset asumisen laatuun.

Laajuus

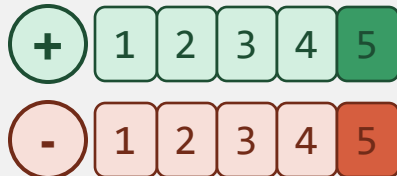
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Sidosryhmätyöskentelystä kävi ilmi, että monen mielestä viihtyvyyden ja laadun parantamisessa on varaa.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Asumisen ja elämisen viihtyvyyden kehittämisellä on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen.

Korjattavuus

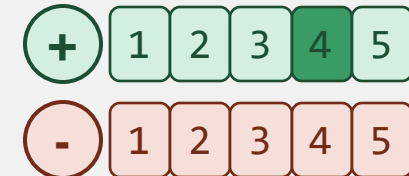
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Rakennusten laatuvirheitä ja esteellisyttä on mahdollista korjata, mutta tuo lisäkustannuksia.
- Sisäilmaongelmien vaikutukset ihmisten terveyteen voivat olla hankalasti korjattavia.
- Alueiden kehityksen seuraukset ovat kauaskantoisia ja haastavia korjata.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Asumisen ja elämisen viihtyvyyteen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

Asumisen ja elämisen viihtyvyys rakentamisen laadun, muuntojoustavan asumisen ja liikkuvuuden sujumisen näkökulmista. Viihtyvyyteen liittyvät oleellisesti myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarvittavat ratkaisut, merkitykselliset lähiyhteisöt ja -luonto sekä alueellisen eriytymisen vähentäminen.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Käyttäjien viihtyvyyttä lisäävät ratkaisut (mm. jäähdytys) lisäävät kiinteistöjen kysyntää ja parantavat toimijoiden mainetta.
- Asumisen laadun kehittäminen parantaa rakennusalan mainetta ja vähentää laatuvirheistä johtuvia kustannuksia.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Väestön ikääntyminen luo tarvetta olemassa olevan asuntokannan esteellisyyden korjaamiseen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Asumisen viihtyvyyden ja muuntojoustavuuden huomioivat hankkeet voivat saada rahoitusta helpommin tai paremmilla ehdoilla.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Asumisen laadun heikkeneminen esimerkiksi rakentamisvirheiden tai ylläpidon laiminlyönnin seurauksena heikentää alan mainetta ja voi laskea myyntiä.
- Huonosti suunnitellut ja ylläpidetyn rakennuskannan arvo heikkenee ja kustannukset kasvavat.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Tekniikan (esim. energiatehokkuusinvestoinnit) ja muuntojoustavuuden lisääntyminen rakennuksissa voivat tuoda äkillisiä investointitarpeita.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Rakennusten pitää täyttää tiettyjä suorituskykyparametrejä esimerkiksi energiatehokkuuden ja ilmanvaihdon osalta, mutta viihtyvyydellä ei nähty olevan suurta vaikutusta rahoituksen saatavuuteen ainakaan vielä.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Osaaminen ja monimuotoisuus

Osaaminen ja monimuotoisuus

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Alan toimet ulkoimaisten työntekijöiden työllistämässä ja integroimisessa osaksi yhteiskuntaan.
- Alan osaamisen kehittäminen ja työntekijöiden fyysisten toimintakyvyn ylläpitäminen.
- Työntekijöiden monimuotoisuuden edistäminen ja syrjinnän ehkäisy esimerkiksi koulutuksen kautta.
- Tasa-arvoa ja monimuotoisuutta tukevat rakenteet esimerkiksi anonyymi rekrytointi ja työmaiden toimintatavat.
- Vastuullisuuteen liittyvä koulutus jo ammattiopinnoista lähtien ja tämän kautta laajemmat vaikutukset myös esimerkiksi ympäristövastuullisuuden kehittämisessä.

Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia

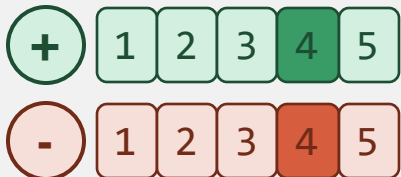

Potentiaalisia

- Työntekijöiden puutteellinen osaaminen ja tämän heijastuminen esimerkiksi tapaturmina ja rakentamisen laadun heikkenemisenä.
- Ulkomaisten työntekijöiden heikko kouluttaminen esimerkiksi paikallisista rakentamis- ja työsuojelukäytänteistä.
- Tasa-arvoa ja monimuotoisuutta estävät rakenteet esimerkiksi toimijoiden käytänteissä, toimintatavoissa ja viestinnässä.

Laajuus

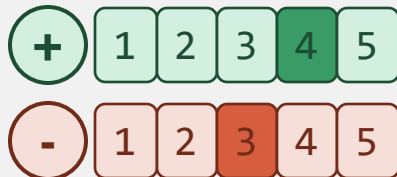
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- RT:n 2021 osaamistarvekyselyn mukaan alan yrityksistä 76 %¹ näkee tarpeen työntekijöistä kasvavan entisestään tulevaisuudessa. Samalla 68 %¹ yrityksistä kokee osaavien työntekijöiden rekrytoimisen nykyisin vaikeaksi.
- Monimuotoisuuden kehittämisen vaikutukset voivat olla merkittävät perinteisesti miehiselle alalle.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Ulkomaisten työntekijöiden alipalkkaus ja epäselvyydet mm. työaikaseurannassa ovat alalla hyvin yleisiä.²
- Rakennusala työllistää suoraan noin 250 000 henkilöä³ ja koko kiinteistö- ja rakentamisala siihen liittyvine palveluineen viidenneksen Suomen työllisistä.

Korjattavuus

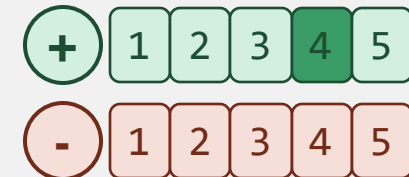
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Negatiiviset vaikutukset ihmisten osaamiseen ja monimuotoisuuteen ovat hitaita korjata, mutta niiden kehittäminen on mahdollista yhteistyöllä alan toimintatapojen muuttamiseksi.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Osaamiseen ja monimuotoisuuteen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

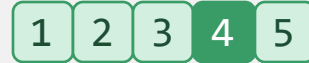
Osaaminen ja monimuotoisuus

Osaamisen kehittäminen täsmäkoulutuksen ja rekrytoivien koulutusohjelmien kautta, ulkomaisten työntekijöiden integroiminen sekä tekoälyn hyödyntäminen tuottavuuden lisäämiseksi. Monimuotoisuuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Työntekijöiden tehokas kouluttaminen, kehittäminen ja integroiminen vähentää työntekijäpulaa ja voi säästää esim. rekrytointi- kustannuksia.
- Teknologian hyödyntäminen osaamisen kehittämisessä voi tuoda kustannussäästöjä.
- Työntekijöiden monimuotoisuus lisää alan innovaatiopotentiaalia ja parantaa työnantajamielikuvaa.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Linkitys investointeihin nähdään hyvin epäsuorana. Työntekijöiden osaaminen ja monimuotoisuus voi olla yksi investointien vetovoimatekijä.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Työntekijöiden osaamisella ja monimuotoisuudella voi olla joitakin vaikutuksia rahoituksen ehtoihin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Osaamisen heikkeneminen voi johtaa esimerkiksi työturvallisuuden tai laadun heikkenemiseen, mikä heikentää alan mainetta ja voi näkyä myynnissä.
- Osaavien työntekijöiden puute voi nostaa kustannuksia esimerkiksi projektien viivästyessä tai rekrytointikustannuksien kautta.
- Monimuotoisuuden puute hidastaa innovointia ja heikentää alan mielikuvaa.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Työntekijöiden osaamisen kehittäminen vaatii kohtalaisia investointeja.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Työntekijöiden osaamisella ja monimuotoisuudella voi olla joitakin vaikutuksia rahoituksen ehtoihin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Terveellisyys ja turvallisuus

Terveellisyys ja turvallisuus

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Fyysisesti ja psyykkisesti hyvinvoivat työntekijät lisäävät alan houkuttelevuutta ja varmistavat osaavien työntekijöiden saatavuuden.
- Viihtyisät ja esteettömät asuin- ja elinympäristöt lisäävät ihmisten elämänlaatua.
- Älykkäät ratkaisut parantamassa asukkaiden turvallisuutta.

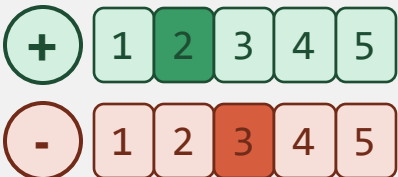
Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Turvallisuuden laiminlyönnit lisäävät loukkaantumisia, tapaturmia ja terveyshaittoja.
- Puutteet rakennusten ja työmaiden terveellisyys- ja turvallisuuskäytännöissä vähentävät luottamusta alaan.
- Sisäilma- ja kosteusongelmat vaikuttavat negatiivisesti käyttäjien terveyteen.

Laajuus

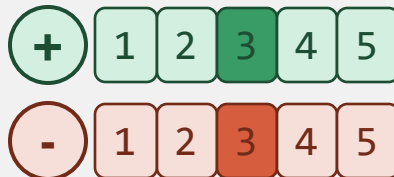
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Rakentamisen tapaturmataajuus on laskenut tasaisesti vuosikymmenen aikana.¹ Tästä huolimatta terveys- ja turvallisuusvaikutukset ovat alalla huomattavia, koska se on merkittävä työnantaja.
- Euroopan maista Suomessa asuu vähiten ihmisiä heikoissa asuinoloissa.²
- Nykyinen sääntely huomioi uusien rakennusten esteettömyyden.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Haastatteluissa mainittiin, että terveys- ja turvallisuusvaikutukset koskettavat koko alaa.
- Rakennusalalla tapaturmataajuus on alle 60 vähintään yhden päivän poissaolon aiheuttanutta työpaikkatapaturmaa miljoonaa tehtyä työtuntia kohden.³

Korjattavuus

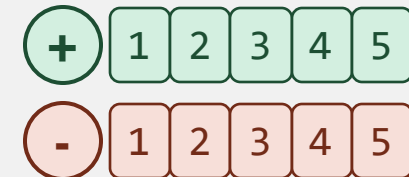
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Rakennusten puutteellista turvallisuutta, terveellisyttä ja esteettömyyttä on mahdollista kehittää, mutta esimerkiksi vakavia työtapaturmia tai työperäisiä sairauksia on vaikea korjata.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

Terveellisyys ja turvallisuus

Terveyden ja turvallisuuden takaaminen sekä työntekijöille että käyttäjille. Alan terveysturvallisuuden takaaminen myös esimerkiksi pandemiavaraantumisen näkökulmasta.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Panostaminen työntekijöiden ja käyttäjien terveyteen ja turvallisuuteen voi vähentää sairauspoissaoloja, parantaa tuottavuutta ja vähentää työtapaturmia.
- Vastuulliset työpaikat voivat houkutelaa osaavia työntekijöitä ja lisätä nykyisten työntekijöiden sitoutumista, mikä voi näkyä välillisesti myös myynnissä ja alentuneina rekryointikustannuksina.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Turvallisuuteen ja terveyteen liittyviä investointipotentialia tunnistettiin infra- ja korjausrakentamisen sekä talotekniikan puolella.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Rakennukset, joissa on otettu huomioon terveys- ja turvallisuusnäkökohdat esimerkiksi viilennystarpeet, voivat olla arvokkaampia ja houkuttelevampia sijoituskohteita.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Turvallisuus- ja terveysasioiden puutteellinen huomioiminen voi vaikuttaa toimijoiden maineeseen ja näkyä myynnin laskuna.
- Huolellisuusvelvoitteen laiminlyönti lisää riskiä sakoille ja sanktioille.
- Mahdolliset pandemiat voivat vaikuttaa alan myyntinäkyymiin sekä kustannuksiin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Terveydelle ja turvallisuudelle haitalliset kiinteistöt vaativat lisäinvestointeja ja laskevat investointien kannattavuutta.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Rahoituslaitokset ja sijoittajat voivat epäröidä osallistua hankkeisiin, joissa on havaittu puutteellisia terveys- ja turvallisuuskäytäntöjä.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Läpinäkyvyys

Läpinäkyvyys

+

Positiivisia vaikutuksia

X

Todellisia

Potentiaalisia

- Vastuullisuusasioiden raportointi ja viestintä parantavat läpinäkyvyyttä alan toimintatavoista ja lisäävät luottamusta rakennusalaan.
- Yhteistyö alan eri toimijoiden välillä tuo esiin parhaimpia käytäntöjä ja edistää reilua kilpailua.

-

Negatiivisia vaikutuksia

X

Todellisia

Potentiaalisia

- Alan kompleksisuus ja pitkät alihankintaketjut hankaloittavat läpinäkyvyyttä ja luovat mahdollisuuksia epärehelliselle toiminnalle ml. harmaa talous.
- Siiloutuneet toiminnot hidastavat yhteisten käytäntöjen ja mallien luomista esimerkiksi standardit.

Laajuus

Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

+

1 2 3 4 5

-

1 2 3 4 5

- Läpinäkyvyys ei noussut keskusteluissa merkittävänä teemana vaikutusten näkökulmasta.
- Alalla esiintyy kuitenkin toimintatapoja esimerkiksi kilpailuun, raportointiin ja harmaaseen talouteen liittyen, jotka heikentävät läpinäkyvyyttä.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

+

1 2 3 4 5

-

1 2 3 4 5

- Läpinäkyvyys koskettaa koko alan arvoketjua ja sen toimijoita laajasti.

Korjattavuus

Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

-

1 2 3 4 5

- Läpinäkyvyyttä ja sen puutteesta johtuvia negatiivisia vaikutuksia voidaan korjata muun muassa paremmalla ja avoimella viestinnällä sekä eri toimijoiden välisellä yhteistyöllä.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

+

1 2 3 4 5

-

1 2 3 4 5

- Läpinäkyvyyteen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

Läpinäkyvyys

Läpinäkyvydellä tarkoitetaan tarvetta vertailukelpoiselle ja kattavalle tiedolle muun muassa kiristyvän sääntelyn vaatimuksista johtuen. Läpinäkyvyys sisältää myös reilun kilpailun ja tiedon jäljitettävyyden.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Sidosryhmien luottamus ja alan maine paranevat läpinäkyvyyden ja reilun kilpailun myötä, mikä voi näkyä välillisesti myös myynnissä.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Läpinäkyvyydelle ei tunnistettu investointien näkökulmasta suoria taloudellisia mahdollisuuksia.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Läpinäkyvyys esimerkiksi vastuullisuusraportoinnin osalta voi parantaa rahoituksen ehtoja.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Mahdolliset sakot kilpailulainsäädännön rikkomisesta.*
- Kyberturvallisuuden vaarantuminen ja sen luomat maineriskit ja vaikutukset myyntiin.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Huono läpinäkyvyys sääntelyn kehityssuunnista mm. kierrätysmateriaalien osalta hidastaa uusia investointeja alalla.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Rahoitussektori odottaa alalta enenemissä määrin vertailukelpoista ja läpinäkyvää tietoa vastuullisuudesta. Tulevaisuudessa rahoituksen saanti voi heiketä, jos tietoja ei ole saatavilla.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Kestävät arvoketjut

Kestävät arvoketjut

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Läpinäkyvyyttä edistävät toimintatavat ja esimerkiksi harmaan talouden torjunta parantavat arvoketjujen kestävyttä. Tämä kasvattaa mm. verokertymää ja vaikuttaa myös laajemmin ihmisten ja yhteiskunnan hyvinvointiin.
- Alihankintaketjut ovat merkittävä päästölähde muun muassa raaka-aineiden valmistuksen kautta. Alan päästövähennystoimet tekevät arvoketjuista myös ilmastomielessä kestävämpiä.
- Toimenpiteet materiaaliriippuvuuksien vähentämiseksi parantavat myös arvoketjujen kestävyttä raaka-aineiden saannin näkökulmasta.

Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Harmaa talous aiheuttaa taloudellisia menetyksiä yhteiskunnalle ja vahinkoja laillisesti toimiville yrittäjille.
- Pitkistä alihankintaketjuista aiheutuvat epäselvyydet vastuissa ja toimintatavoissa vaikuttavat rakentamisen laatuun negatiivisesti.
- Työturvallisuuden ja työolojen puutteet arvoketjussa.
- Järjestäytyneen rikollisuuden soluttautuminen alalle ja arvoketjuun.
- Hankinnoista aiheutuvat päästöt kuten tavaroiden ja palveluiden hankinta.
- Rakennusmateriaalien hankinta ulkomailta kiihdyttää myös luonnonvarojen kuluttamista ja paikallisten elinalueiden pilaantumista.

Laajuus

Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

+ 1 2 3 4 5

- 1 2 3 4 5

- Arvoketjujen kautta syntyvät sosiaaliset ja ympäristövaikutukset ovat merkittävät alalla.
- Työntekijävaltaisilla toimialoilla, kuten rakennusalalla, harmaata taloutta esiintyy muita tyypillisemmin.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

+ 1 2 3 4 5

- 1 2 3 4 5

- Rakennusalan arvoketjut ovat tyypillisesti pitkät ja näin myös vaikutukset leviävät laajasti.

Korjattavuus

Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- 1 2 3 4 5

- Esimerkiksi puutteet työoloissa ja näistä johtuvat tapaturmat on vaikea korjata. Samoin kasvihuonekaasujen poistuminen ilmakehästä on hidasta vaikka päästöjä saataisiinkin vähennettyä.
- Toisaalta tehostettu valvonta, sääntely ja sanktiot ovat keinoja kitkeä harmaata taloutta ja varmistaa eettisten periaatteiden toteutumisen.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

+ 1 2 3 4 5

- 1 2 3 4 5

- Kestäviin arvoketjuihin liittyvät negatiiviset vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.
- Positiivisiin vaikutuksiin liittyy paljon potentiaalia. Muun muassa kiristynyt huolellisuusvelvoite ja ilmastotavoitteet lisäävät toimenpiteitä arvoketjujen kestävyuden kehittämiseksi.

Kestävät arvoketjut

Eettisten toimintaperiaatteiden ja työntekijöiden oikeuksien toteutuminen koko alihankintaketjussa ml. harmaan talouden torjunta ja hankintaperiaatteiden varmistaminen. Arvoketjuihin kytkeytyy myös niiden mahdollinen uudelleen järjestäytyminen geopoliittisesta tilanteesta ja materiaalikysymyksistä johtuen.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- *Päästövähennysten mahdollistaminen arvoketjussa tuo uusia liiketoimintamahdollisuuksia.*
- *Raaka-aineriippuvuuksien vähentäminen ja tätä kautta kestävämmät arvoketjut voivat vähentää kustannuksia, jos raaka-aineiden hinnat nousevat.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- *Kestäville arvoketjuille tunnistettiin investointipotentialia.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- *Euroopan unionin vaatimukset muun muassa huolellisuusvelvoitteen suhteen kasvavat. Tulevaisuudessa eettisten toimintaperiaatteiden toteutuminen arvoketjussa voi vaikuttaa myös rahoituksen saatavuuteen ja rahoitusehtoihin (sosiaalinen taksonomia).*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- *Tilaajavastuun laiminlyönti alihankintaketjuissa ja tähän liittyvät työntekijöiden oikeuksien loukkaamiset voivat aiheuttaa maineriskiä, sanktioita ja muita kustannuksia.*
- *Erilaiset häiriöt toimitusketjuissa ja epäonnistuminen niiden tunnistamisessa voi aiheuttaa mittavia kustannuksia.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- *Äkilliset ja ennakoimattomat muutokset arvoketjussa esimerkiksi materiaalien hankintojen osalta voivat aiheuttaa investointitarpeita esim. korvaavien ratkaisuiden kehittäminen.*
- *Investointiriskit nähtiin kohonneet esim. materiaalien saatavuuteen liittyen.*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- *Euroopan unionin vaatimukset muun muassa huolellisuusvelvoitteen suhteen kasvavat. Tulevaisuudessa eettisten toimintaperiaatteiden toteutuminen arvoketjussa voi vaikuttaa myös rahoituksen saatavuuteen ja rahoitusehtoihin (sosiaalinen taksonomia).*

1 2 3 4 5

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Yhteiskunnallinen vastuu

Yhteiskunnallinen vastuu

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia

Potentiaalisia

- Rakennusala työllistää noin 250 000 henkilöä. Kiinteistö- ja rakentamisala siihen liittyvine palveluineen tarjoaa töitä yhteensä joka viidennelle Suomen työllisistä.
- Ulkomaisten työntekijöiden osuus talonrakentamistyömailla on merkittävä, keskimäärin noin neljännes. Ala toimii työntekijöille sisääntuloalana ja mahdollisuutena integroitua osaksi suomalaista yhteiskuntaa.
- Eettisiä pelisääntöjä ja hyviä työelämäkäytäntöjä luomalla ala voi edistää työntekijöiden hyvinvointia ja yhteiskunnan vaurastumista laajemmin.

Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia

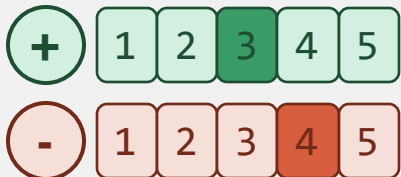

Potentiaalisia

- Eettisten toimintaperiaatteiden rikkomukset voivat johtaa muun muassa työolojen ja -olosuhteiden laiminlyöntiin ja työntekijöiden hyväksikäyttöön.
- Vastuuton toiminta heikentää ihmisten luottamusta yhteiskunnan instituutioihin myös laajemmin.

Laajuus

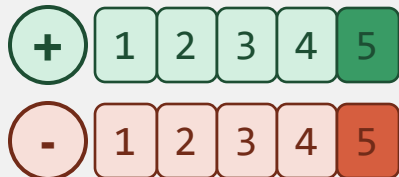
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Yhteiskunnallisella vastuulla on merkittäviä vaikutuksia muun muassa alan työllistämisaikutukset ja maksamat verot.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Rakennusteollisuus tekee laaja-alaista yhteistyötä yhteiskuntavastuun osalta.

Korjattavuus

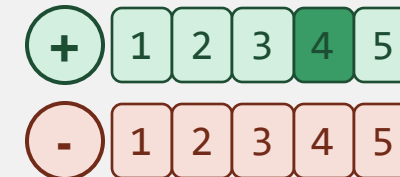
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Tehostettu valvonta, sääntely ja sanktiot ovat keinoja varmistaa vastuullisen toiminnan toteutuminen.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Yhteiskunnalliseen vastuuseen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

Yhteiskunnallinen vastuu

Yhteiskunnallisesti merkittävänä toimijana rakennusteollisuus edistää systeemistä muutosta vastuullisuusasioissa. Keskeistä teemalle on luotettavuus, yhteiskunnallinen hyväksyttävyys ja yhteiskunnan toimintavarmuuden säilyminen. Teema sisältää myös laadun, toimivuuden ja ekologisuuden varmistamisen päätöksenteossa.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Eettisiä periaatteita noudattamalla varmistetaan alan kannattavuus ja korkea laatu. Etenkin huolellisuusvelvoite (riskiprosessit) kytkeytyvät myös hyvää johtamiseen, joka on yhteydessä parempaan liiketoimintaan.
- Vastuullisesti toimiva rakennusala voi houkutella uusia osajia ja sitouttaa nykyisiä, mikä vähentää mm. rekrytointikustannuksia.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Vastuullisesti toimiva rakennusala voi houkutella uusia investointeja Suomeen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Vastuullinen toiminta ja sidosryhmävuorovaikutus muun muassa viranomaisten, paikallisyhteisöjen ja liiketoimintakumppaneiden kanssa mahdollistavat paremmat hankkeet, jotka voivat houkutella parempaa rahoitusta.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Vastuuton toiminta ja eettisten toimintaperiaatteiden laiminlyönti voi aiheuttaa luottamuspulaa, maineriskejä, sanktioita ja muita kustannuksia.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Eettisten toimintaperiaatteiden laiminlyönti voi johtaa sääntelyongelmiin esim. kiristyneeseen valvontaan ja rajoituksiin, mikä voi epäsuorasti vaikuttaa myös investointien toteutumiseen.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Esimerkiksi veronkierto ja petokset lisäävät epävarmuutta investoijien ja rahoittajien keskuudessa, mikä voi heijastua rahoituksen saatavuuteen ja kustannuksiin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Sujuva yhteistyö eri toimijoiden välillä mm. käyttäjät, tilaajat, rakennuttajat ja suunnittelijat mahdollistaa vastuullisuuden tehokkaamman huomioimisen ja laadukkaammat ratkaisut kokonaisvaltaisesti.
- Paremmalla vuoropuhelulla voidaan parantaa eettisten toimintaperiaatteiden toteutumista alihankintaketjussa ml. työolot, -olosuhteet ja -turvallisuus.
- Sujuva kaavoitusprosessi ja toimijoiden välinen yhteistyö luo edellytykset hyvälle elinympäristölle ja kaupunkien kasvuksiin vastaamiselle.

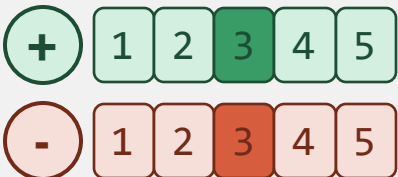
Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Toiminnan pirstaloituneisuus vaikeuttaa yhteistyötä ja yhteisten vastuullisuustavoitteiden asetantaa muun muassa päästövähennystoimenpiteille ja standardien kehittämistä.
- Maankäytön suunnittelun ja kaavoitusprosessin jähmeys hidastaa vihreän siirtymän vaativien teollisuusinvestointien tehokasta toteuttamista.

Laajuus

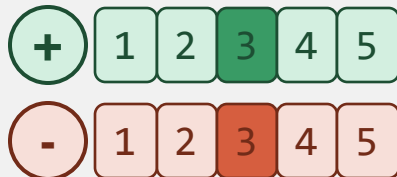
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Allianssi- ja elinkaarimallien avulla toteutetaan yhä enemmän hankkeita. Sidosryhmäkeskusteluissa mainittiin, että lisäämällä yhteistyötä voidaan saada merkittäviä positiivisia vaikutuksia muihin vastuullisuusteemoihin.

Mittakaava

Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Sujuva vuoropuhelu on tärkeä voimavara laajasti koko rakennusalan arvoverkossa.

Korjattavuus

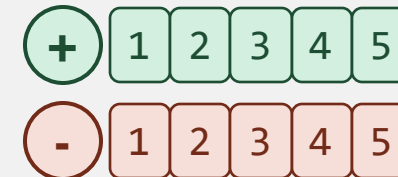
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Yhteistyöhön on mahdollista panostaa laajasti eri sidosryhmien välillä, mutta se vaatii yhteisiä tavoitteita.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Sujuvaan yhteistyöhön ja vuoropuheluun liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

Alan toimijoiden välinen laaja yhteistyö ja vuorovaikutus eri osapuolen kuten kuntien, kaupunkien, rakennuttajien, tilaajien ja käyttäjien välillä. Vuoropuhelulla edistetään alan kehitystä, toimintatapoja ja vastuullisuutta.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Sujuva vuoropuhelu eri toimijoiden välillä mahdollistaa tehokkaan projektinhallinnan ja suunnitteluvirheiden välttämisen, mikä vähentää kustannuksia.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Sujuva vuoropuhelu mahdollistaa alan siirtymisen lineaarisesta kiertotaloudeksi, joka voi luoda merkittäviä uusia investointeja mm. materiaali-innovaatioihin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Sujuva vuoropuhelu mm. lainsäätäjien ja alan välillä mahdollistaa tehokkaan sääntelyn, mikä voi edistää sijoittajien luottamusta markkinoihin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- Heikko vuoropuhelu vaikeuttaa kokonaisuuksien hallintaa, jolloin riski vihreille ja laadun heikkenemiselle kasvaa, joka voi tuoda kustannuksia.
- Yhteistyön puute hidastaa tehokkaiden ratkaisujen mm. päästövähennystoimenpiteiden käyttöönottoa, mikä lisää kustannuksia.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- Heikko viestintäyhteys viranomaisten ja rakennusalan välillä voi tuoda yllättäviä lisäinvestointitarpeita, jos sääntely-ympäristömuutosta ei osata ennakoita tarpeeksi ajoissa.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- Yhteistyön puute esim. toimittajien ja tilaajien välillä voi hidastaa kestävimpien toimintatapojen ja ratkaisuiden käyttöönottoa esimerkiksi päästövähennystoimenpiteet. Toimenpiteiden puute voi vaikuttaa rahoituksen saantiin ja ehtoihin.

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Maa, jota rakennetaan hyvin, voi hyvin.

Lisätietoja:

RT Ville Wartiovaara ja Merja Vuoripuro
etunimi.sukunimi@rt.fi

Vastuullisuusanalyysi toteutettu yhteistyössä
Gaia Consulting Oy:n kanssa